

Møte onsdag den 6. april 2011 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 72):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Representanten Arve Kambe vil framsette et representantforslag.

Arve Kambe (H) [10:00:45]: På vegne av representantene Linda C. Hofstad Helleland, Torbjørn Røe Isaksen og meg selv har jeg gleden av å fremme forslag om en endring av barneloven for foreldres plikt til å betale tilskudd for myndige barn som flytter ut av hjemmet.

Presidenten: Representanten Gunnar Gundersen vil framsette et representantforslag.

Gunnar Gundersen (H) [10:01:10]: Jeg vil på vegne av representantene Jan Tore Sanner, Arve Kambe, Svein Flåtten, Ingjerd Schou og meg selv framsette forslag om eiendomsskatt. (Munterhet i salen)

Presidenten: Ja, presidenten trodde også at Høyre var mot det.

Representanten Trine Skei Grande vil framsette et representantforslag.

Trine Skei Grande (V) [10:01:51]: På vegne av representanten Borghild Tenden og meg sjøl vil jeg gjerne framsette et forslag om å sette i gang en helhetlig gjennomgang av de ulike ombudene vi har.

Presidenten: Representanten Vigdis Giltun vil framsette et representantforslag.

Vigdis Giltun (FrP) [10:02:25]: Jeg vil på vegne av representantene Robert Eriksson, Laila Marie Reiertsen, Kari Kjønås Kjos og meg selv fremme forslag om endringer i folketrygdloven (en likestilt finansieringsordning av førerhunder og servicehunder).

Presidenten: Samtlige forslag vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:52]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder møter til muntlig spørretime:

- statsråd Liv Signe Navarsete

- statsråd Sigbjørn Johnsen
- statsråd Audun Lysbakken

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter med første hovedspørsmål, fra representanten Kenneth Svendsen.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:03:22]: Mitt spørsmål går til finansministeren.

Norge er et dyrt land å bo i. Nylig viste tall fra Matkjedeutvalget at norske matpriser er langt høyere enn i andre land, kunne vi se på Dagsrevyen søndag. Dette skyldes bl.a. regjeringens landbrukspolitikk, tollvern og økning i momssatsene.

Strømprisene har vært ekstremt høye i vinter. Mange har fått seg en støkk når regningen kom. På TV 2 kunne vi her om dagen se at BKK nå begynner å stenge strømmen til folk i regionen, noe som også skjer i andre kraftselskaper. Dette skjer stadig oftere enn før. Bensinprisene har de fleste plasser passert 14 kr per liter, og enkelte plasser passert 15 kr per liter.

Hadde det trengt å være så dyrt? Det sitter noen og skummer fløten og skor seg når folk må ut med sine hardt opptjente kroner – nemlig staten. Når markedsprisen stiger, forsterkes denne prisstigningen ved bl.a. at den avgiften som kalles moms, øker.

Staten flår forbrukerne. 60 pst. av prisen på bensin er avgifter til staten. Jo høyere prisen på strøm er, jo mer penger tar staten inn i form av moms på strøm – i tillegg til elavgiften. Totalt tar altså det offentlige inn 70 pst. av det en betaler i strømpriser.

Jo høyere boligprisene blir, jo mer tar staten inn i dokumentavgift. Man kan kanskje spørre seg om ikke avgiftsøkningen også spiser opp lønnsøkningen. Kanskje det nå er på tide å sette forbrukerne i sentrum, ved å redusere en del avgifter?

Finansministeren kan fritt velge i Fremskrittspartiets forslag de siste par årene, det være seg fleksibel lav drivstoff- og strømvavgift, lavere dokumentavgift – som Fremskrittspartiet har foreslått. Hvis finansministeren har noen forslag til reduserte avgifter som Fremskrittspartiet ikke har sett, så er vi lydhøre for nye forslag som kommer forbrukerne til gode.

Fremskrittspartiet har løsningen. Men hva vil finansministeren gjøre for å lette forbrukernes situasjon i et land det er stadig dyrere å bo i?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:05:24]: Det viktigste vi kan gjøre for å sørge for at Norge fortsatt blir et godt land å bo i, også for de forbrukerne som representanten Svendsen er opptatt av, er å føre en ansvarlig økonomisk politikk. Det er å passe på at en holder orden i norsk økonomi, det er å passe på at handlingsregelen blir fulgt, det er å passe på at vi klarer å innrette oss slik at våre konkurranseutsatte bedrifter ikke får svekket konkurransevne, og det er å passe på at neste generasjon blir i stand til å betale vår felles velferd gjennom at vi sparer for fremtiden.

Da er det interessant at et av de viktigste grepene vi har for å føre en ansvarlig politikk, er å følge handlings-

regelen – en regel som Fremskrittspartiet vil skrote. Det vil bety at det blir mindre tillit til norsk økonomi, det vil bety at renten kommer til å gå opp. Det vil ramme blindt, og det vil ramme mye sterkere enn en del av de avgiftene som representanten Svendsen her viser til, og som er høye i Norge. Det har òg sammenheng med at det avgiftsnivået vi har i Norge, gir fellesskapet store inntekter som blir brukt til en trygg og god velferdsstat.

Så det er flere ting mellom himmel og jord enn høye avgifter – det er en sterk velferdsstat, det er en trygg og god økonomisk politikk som sørger for at norske borgere har et, relativt sett, lavt rentenivå, bl.a. Så det er mer mellom himmel og jord enn bare avgifter.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:07:02]: Jeg er helt enig med finansministeren i at det er mer mellom himmel og jord enn det både han og jeg ser.

Men poenget er at det er den samme gamle lekse vi får. Når Fremskrittspartiet tidligere har lagt fram forslag til statsbudsjett, har vi hørt at vi vil ødelegge økonomien med det. Men ved utgangen av året har det vist seg at Arbeiderpartiet og de andre rød-grønne partiene har brukt like mye penger gjennom revidert nasjonalbudsjett og bevilgninger utover året som Fremskrittspartiet har gjort.

Vi er midt i det årlige lønnsoppgjøret nå. Det er noe som vi håper skal forbedre kjøpekraften til folk flest, og det er vi glade for når det gjør det. Men nå ser det ut som at de rød-grønne ikke er noe særlig glad for det, for de øker altså avgiftene, de underregulerer pensjonene til pensjonistene, de innfører ny plan- og bygningslov som gjør at forbrukerne i dette landet kommer dårligere og dårligere ut, og lønnsveksten blir spist opp av dette.

Var det ikke en tanke å begynne å legge til rette for å gå motsatt vei, lage et regelverk som fører til lavere huspriser, et avgiftssystem som ikke fører til forsterkede kostnader for folk flest, og å gi pensjonistene samme lønnsutvikling som folk flest?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:08:09]: Ja, vi er faktisk midt oppi det såkalte mellomoppgjøret, og nok en gang er det slik at det viktigste bidraget vi som politikere kan gi til et ansvarlig og godt inntektsoppgjør, er å føre en forutsigbar økonomisk politikk.

Så er det også verdt å merke seg at Fremskrittspartiets holdning til fagforeninger, til tariffavtaler og til lønnsforhandlinger antageligvis ville føre til at det ble større lønnskrav, fordi en ønsker å sende en kile inn i det organiserte arbeidslivet, som på en god måte har bidratt til at Norge er der vi er. Så det er en del virkninger ved Fremskrittspartiets politikk som, når du setter det inn i en større helhet, kanskje ikke er like fristende som når en hører Fremskrittspartiets ord om lavere avgifter på en del områder – som for så vidt er å leve opp til det partiets grunnsetning. Det ble jo i sin tid stiftet som et parti til sterk nedsettelse av skatter og offentlige avgifter og mot offentlige inngrep.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgingsspørsmål – først fra representanten Bård Hoksrud.

Bård Hoksrud (FrP) [10:09:29]: Det er nok sant at det er mye mellom himmel og jord, og det er i hvert fall tydelig at finansministeren nå har glemt hva han sa i 2008 om handlingsregel og bruk av penger på investering.

Men når det gjelder avgifter som rammer bilistene, kan man dessverre slå fast at staten krever inn avgifter som gir inntrykk av å skulle være betaling for noe, hvilket de vitterlig ikke er.

La meg gi noen eksempler:

Omregistreringsavgiften kan komme på flere titalls tusen kroner, men selve jobben koster et sted mellom 300 og 400 kr å gjennomføre. Hvor blir resten av pengene av?

Årsavgiften kommer som en regning i posten og er kun nettopp det – en regning. Det er en regning for ingenting, bare for at staten skal få tak i bilistenes penger.

Bensin- og dieselavgiften er døpt om til veibruksavgift for å gi inntrykk av at pengene går til veivedlikehold. Men avgiftene er jo langt fra øremerket.

Så har vi engangsavgiften. Hva er det for et navn? Og den skal man betale hver gang man kjøper en ny bil.

Man må vel kunne si at staten gir villedende opplysninger rundt fakturaene de sender til bilistene, og avgiftene de krever inn for andre tjenester.

Vil statsråden i fremtiden bidra til et sterkere forbrukerfokus når det gjelder avgifter, slik at folk i større grad blir opplyst om hva de faktisk betaler for? (Presidenten klubber.) Eller er det med hensikt og av politiske hensyn ...

Presidenten: Da skal statsråd Johnsen få anledning til å svare.

Bård Hoksrud (FrP) [10:10:39]: ... man tåkelegger avgiftsjungelen som rammer norske forbrukere?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:10:41]: Takk, president.

Når det gjelder bilavgifter, har jo regjeringen varslet at vi vil foreta en bred gjennomgang av dem. Det vil dreie seg om alle bilavgifter, altså både de drivstoffavhengige og andre. Denne vurderingen tar vi sikte på å legge fram i forbindelse med budsjettet for 2012, og da vil vi også ta inn over oss og diskutere om en del av avgiftene er hensiktsmessige, etter den hensikten de skal tjene.

Men så er det verdt å merke seg at disse avgiftene også er en del av de totale inntekter til fellesskapet. Det er riktig som representanten Hoksrud sier, at det er ingen øremerkede avgifter. Det går til alle de gode formål som gjør at dette landet er verdens beste land å bo i.

Presidenten: Arve Kambe – til oppfølgingsspørsmål.

Arve Kambe (H) [10:11:30]: Når jeg hører på finansministeren, er det nesten som om det er med en faderlig stolthet han verner om alle statens skatte- og avgiftsinntekter.

Det minner meg om at da tidligere avgiftspolitisk talsmann Erik Dalheim i Arbeiderpartiet gikk av som avgifts-

politisk talsmann for Arbeiderpartiet gjennom mange år, sa han:

«Et sted der ute går det en håpefull og spent kommende stortingsrepresentant – helt uvitende om at han eller hun skal bli avgiftspolitisk talsmann for Arbeiderpartiet.»

Dette illustrerer kanskje noe av utfordringen med Arbeiderpartiet – det at man får en del problemer med å skaffe skatte- og avgiftsinntekter til staten, framfor at man styrer samfunnsutviklingen slik at man dermed klarer å redusere behovet for skatter og avgifter, og også lar være å innføre nye.

Når vil Arbeiderpartiet komme med en erkjennelse av at politikk ikke alltid handler om å bevilge mer penger, og dermed også ikke alltid handler om å øke skattene og avgiftene?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:12:36]: Da regjeringen Stoltenberg trådte til i 2005, ga den et løfte, og det var at skattenivået skulle holdes uendret på 2004-nivå. Det løftet har regjeringen Stoltenberg holdt. Jeg er i grunnen stolt over at en har klart å gjøre det, i en tid da det stadig er krav om økte uttelling på en lang rekke områder. Det er det ene.

Det andre er at den tidligere stortingsrepresentanten Dalheim – som ble omtalt her – var en glimrende saksordfører for avgiftene i finanskomiteen. Jeg mener at det å kunne hegne om fellesskapets inntekter på en god måte faktisk er en av de viktigste jobbene som finansministeren og ikke bare avgiftspolitiske talsmenn i finanskomiteen skulle være opptatt av, men hele finanskomiteen.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:13:36]: Da jeg hørte hovedspørsmålet, var det jo like før en kunne se for seg at vi måtte slukke lyset alle sammen, med det voldsomme avgiftspresset som vi har i dette landet. Men jeg har jo sans for noe av det som Fremskrittspartiet kom med.

En gruppe som i tillegg til økte avgifter har fått en ny beskatning, er en del av våre pensjonister, som fikk en ny pensjonsbeskatning gjeldende fra i år. Der har det jo i hvert fall jevnt og trutt kommet inn meldinger her til dette huset, jeg vil tro også til finansministeren, om at utslagene kanskje ikke var helt som forventet. I tillegg til økte avgifter og økte strømregninger kan man forstå at enkelte føler at dette blir i meste laget.

Mitt spørsmål er: Mener finansministeren at pensjonistbeskatningen har virket etter forutsetningene?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:14:43]: Jeg vil benytte anledningen nå til også å svare på noe som jeg glemte å svare på i spørsmålet fra representanten Kenneth Svendsen, og det er reguleringen av pensjoner. Jeg vil rett og slett bare minne om at et bredt flertall i Stortinget har stilt seg bak Pensjonsreformen, stilt seg bak den nye måten å regulere pensjoner på fra 2011.

Når det gjelder omleggingen av pensjonistbeskatningen, var det helt nødvendig på grunn av den pensjonsre-

formen som kom 1. januar i år. Hovedregelen er at de som har under om lag 300 000 kr i pensjon, får lettelser. Men så så vi at man i en del spesielle tilfeller ikke fikk den til-siktede lettelsen. Derfor er det også en overgangsordning i pensjonistbeskatningen for å kunne ivareta det.

Så vil det sikkert være slik – og jeg har fått noen telefoner og noen brev – at det fortsatt er spesielle tilfeller. Men vi får nå evaluere litt i ettertid og se om det er utilsiktede virkninger utover det som denne overgangsordningen var ment å dekke.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgings-spørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:15:54]: Venstre og regjeringspartiene er stort sett enige om størrelsen på skatte- og avgiftstrykket, men vi er uenige om innretningen. Den 6. juni 1996 fikk daværende, nå nåværende, finansminister Sigbjørn Johnsen overlevert en rapport fra Grønn skattekommisjon som foreslo å vri skattebyrdene fra skatt på arbeid til skatt på lite miljøvennlig forbruk. Prinsippet om at forurenser skal betale, ble slått fast.

Regjeringen har gjennom seks år flyttet på 1,5 mrd. kr i grønt skatteskifte. Venstre flyttet på nesten 6 mrd. kr bare i sitt alternative budsjett i 2011, og det i en tid da vi f.eks. i Teknisk Ukeblad kan lese at CO₂-utslippet øker.

Ser statsråden at det er potensial for en større vridning fra rød til grønn skatt?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:16:45]: Ja, det vil nok være et potensial for å vri beskatningen i en mer grønn retning, og jeg vil anta at det vil bli et veldig sentralt spørsmål i tiden framover. Så er det grunn til å minne om at arbeiderpartiregjeringen innførte CO₂-avgift tidlig på 1990-tallet, noe som har vist seg å være vellykket i den forstand at du både beskatter CO₂-utslipp og har fått ned utslippene.

Et annet eksempel på vridning av skatten i grønn retning er den omleggingen som har skjedd, og som fortsatt skjer når det gjelder engangsavgiften på biler, som gjør at miljøvennlige biler får langt mindre engangsavgift, og man har fått ned CO₂-utslippet fra nye biler. Så det viser at det på flere områder er mulig å vri beskatningen i grønn retning, og jeg er ganske sikker på at dette kommer til å bli et viktig tema også for denne regjeringen framover.

Presidenten: Vi går da til neste hovedspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [10:17:48]: Mitt spørsmål går også til finansministeren.

Jeg registrerte at finansministeren i sitt første svar la vekt på at noe av det viktigste vi gjør, er å legge til rette for bedrifter og arbeidsplasser. I januar gikk næringsminister Trond Giske høyt på banen. Ifølge Dagens Næringsliv ville han fjerne formuesskatten fordi bedriftene «er i en knalltøff konkurransesituasjon med andre land».

La meg legge til at det er ikke bare bedriftene som er i konkurranse. Også land konkurrerer for å tiltrekke seg privat kapital som kan bidra til å bygge ut og investere i bedrifter og trygge arbeidsplasser.

Regjeringens svar på denne utfordringen så langt har vært å doble skatten på arbeidende kapital. Arbeidende kapital er den kapitalen som eierne skyter inn i bedriftene, og som skal bidra til verdiskaping og arbeidsplasser. Det er en skatt som bare legges på norske eiere, og som må betales helt uavhengig av om bedriften går med overskudd eller med underskudd. Dette har skjedd til tross for at regjeringen også vet at det private eierskapet kanskje betyr aller mest i Distrikts-Norge, på Vestlandet og i Nord-Norge.

Jeg registrerte at LOs leder, Roar Flåthen, uttalte til VG i februar:

«Det er ikke til å komme fra at en del eiere i små og mellomstore bedrifter må ta ut mer i utbytte enn normalt for å betale formuesskatten.»

Det betyr kort sagt at eiere må tappe bedriften for kapital, selv om bedriften går med underskudd, for å betale formuesskatt. Når vil finansministeren følge opp utspillet fra sin egen næringsminister og fra LOs leder?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:19:53]: I det refererte intervjuet sa LOs leder noe i fortsettelsen som jeg tror det er viktig å ta med seg for helhetens skyld. Nå har jeg ikke sitatet direkte i hodet, men jeg vet omtrent hva som sto der. Det var at han ga uttrykk for at han kunne være med på en utredning om såkalt arbeidende kapital, forutsatt at en kunne holde oppe statens proveny, og forutsatt at de rike fortsatt kunne betale skatt i dette landet. Det er helheten i LO-leder Roar Flåthens utsagn på det området.

Dette har vi vurdert i forbindelse med evalueringen av Skattereformen. Der kom vi til at vi ikke ville gi fritak for såkalt arbeidende kapital, for det er vanskelig å skille mellom hva som er arbeidende kapital og ikke arbeidende kapital. Realiteten av det ville ha vært at du hadde måttet fjerne hele formuesskatten – og det er for så vidt Høyres primære mål. Der går det en ganske skarp skillelinje i norsk politikk mellom dem som ønsker å fjerne formuesskatten og dermed også de gode fordelingsmessige effekter som formuesskatten har, og det å oppebære formuesskatten.

Så for helhetens skyld: Hvis du ser på resultatene i norsk økonomi, er det faktisk slik at Norge har den laveste arbeidsledigheten i Europa. Vi er blant dem som har den høyeste yrkesdeltakelsen, og hvis du ser på produksjonsutviklingen i Norge etter finanskrisen, viser det seg at Norge har innhentet seg raskere enn land som det er naturlig å sammenligne seg med. Så jeg tror ikke det er så hakkende gærent, for å bruke det uttrykket, å drive produksjonsvirksomhet i Norge, skape nye arbeidsplasser og ikke minst sørge for at det også går bra for bedrifter i dette landet.

Jan Tore Sanner (H) [10:21:46]: Finansministeren har åpenbart både tygget, tenkt og konkludert, og svaret er at det ikke er aktuelt.

Det var mulig i Sverige å fjerne formuesskatten på arbeidende kapital. Min erfaring med Finansdepartementet er at det er mulig hvis man vil. Hvis Finansdepartementet og finansministeren vil, er det mulig.

Så sier finansministeren at det er ikke så hakkende gæ-

rent. Vel, si det til pølsemaker Albert Idsøe, som i Stavanger Aftenblad sto frem og fortalte om sin bedrift, som går med underskudd, men hvor han likevel må betale mye i formuesskatt, og ikke bare formuesskatt – han må også betale skatt på det utbyttet han tar ut. Det han betaler skatt på, er bygningsmassen, det er pinnekjøttet som lå på lageret i påvente av å bli solgt. Det er det han må betale formuesskatt av. Mener finansministeren at det ikke er et problem for produksjonsbedrifter, som Albert Idsøe?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:23:01]: I 2003 hadde vi en borgerlig regjering med en finansminister fra Høyre. I 2003 la en tidligere finansminister fra Høyre fram en utredning om det som skulle være grunnlaget for den skattereformen som kom fra 2004 og utover. Der foreslo det såkalte Skauge-utvalget å trappe ned formuesskatten, men øke eiendomsskatten tilsvarende.

Bondevik-regjeringen, med Høyre i Finansdepartementet, hadde hatt en mulighet til både å redusere formuesskatten og å fjerne formuesskatten – dersom det hadde vært politisk vilje til det. Det som har skjedd etter at denne regjeringen tok over, er at andelen som betaler formuesskatt i Norge, har gått ned fra 34 pst. til 17 pst. – altså har vi tatt et langt steg framover i å gjøre formuesskatten mer rettfærdig. Det har gjort at små og mellomstore bedrifter faktisk også har hatt nytte av endringen og omleggingen av formuesskatten som denne regjeringen har gjort. Så politisk vilje, ja, men den viljen var ikke tilstrekkelig til stede i den regjeringen som regjerte fram til 2005.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først fra representanten Gunnar Gundersen.

Gunnar Gundersen (H) [10:24:16]: I sitt siste svar til representanten Sanner snakket finansministeren mot bedre vitende. Han vet at det egentlig lå det Høyre mente var en avtale om at formuesskatten skulle reduseres, da man innførte utbytteskatten, og den er ikke fulgt opp av Arbeiderpartiet. Så her bør man i hvert fall skrive historien riktig.

Privat, mangfoldig eierskap er viktig. Det er helt sentralt for framtidig verdiskaping og arbeidsplasser i Norge. Når det gjelder dagens sysselsettingssituasjon, vet vi også at Norge er ekstremt avhengig av statlig eierskap og utenlandsk eierskap. Det er det som dominerer i norsk næringsliv i dag. Representanten Sanner brukte Idsøe som eksempel. Man kan også nevne Elkem, som ble solgt til utlandet for en stund siden. En norsk eier ville måtte ta ut 275 mill. kr mer enn en utenlandsk investor for å forsvare formuesskatten. Finansministeren var opptatt av dette i 1992. Mener han at den slags skattlegging er viktigere i dag enn i 1992?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:25:23]: Svaret på det spørsmålet ligger i den evalueringsmeldingen som nå er lagt fram for Stortinget. Den ble lagt fram forrige fredag. Der har vi gått gjennom erfaringene fra skattereformen fra 2006. Der har vi gått gjennom spørsmålet om vi skulle frita såkalt arbeidende kapital for formuesskatt. Svaret

på det er at vi ikke vil foreslå en slik deling av formuesskatten, ei heller å fjerne formuesskatten. Derimot ønsker denne regjeringen å fortsette det man kan kalle reformeringen av formuesskatten, for å se om det er mulig å foreta en ytterligere omfordeling, etter de linjer man har gjort tidligere, med et bredere grunnlag og f.eks. større bunnfradrag, som gjør at små og middels formuer enten slipper formuesskatt eller får sterkt redusert formuesskatt.

Presidenten: Christian Tybring-Gjedde – til oppfølgingsspørsmål.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:26:23]: Høyres brennende engasjement for å bli kvitt formuesskatten er noe historieløs. Høyre hadde muligheten til å bli kvitt formuesskatten da skattereformen ble fremforhandlet i 2004, dersom partiet hadde valgt å inngå forlik med Fremskrittspartiet. Men Høyre valgte altså et forlik med Arbeiderpartiet og fortsatt formuesskatt. Men la det ligge.

Fjerning av formuesskatten vil øke investeringsviljen. Det vil være en investering i fremtidig verdiskaping og i nye arbeidsplasser. Det vil sikre egenkapitalen i familieeide bedrifter og sikre norsk eierskap. Det vil også sikre at flere investorer og folk med kapital blir værende i Norge, og at de vil velge å investere pengene sine i Norge. Formuesskatten er med andre ord en straff for investering og sparing, en oppfordring til forbruk og en oppfordring til kapitalister om å flytte utenlands.

Staten tar inn 14 mrd. kr i formuesskatt. Dette bidrar til at statsbudsjettets overskudd øker tilsvarende. Pengene plasseres i oljefondet. Oljefondet bruker pengene til å kjøpe aksjer i våre konkurrentlands bedrifter. Mener finansministeren at AS Norge får bedre avkastning på disse pengene i oljefondet enn om pengene ble forvaltet og investert av norske bedriftseiere og investorer?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:27:27]: Først vil jeg takke representanten for støtten til historieskrivingen. Det er en del av historieskrivingen, men det politiske spillet fungerer ikke alltid slik at man får de ekteskapene man ønsker seg i politikken. Noen inngår avtaler med andre enn dem noen andre synes de helst skulle ha inngått avtaler med, men slik er politikken.

Mitt hovedpoeng er jo at Høyre hadde en mulighet da de satt i regjering til å gjøre langt mer med formuesskatten enn det de faktisk klarte i løpet av den fireårsperioden.

Når det gjelder de om lag 13 milliardene som formuesskatten betyr, betyr det at hvis man fjerner formuesskatten, måtte man finne andre former for å holde oppe statens inntekter. Det å finne skatteforslag som trekker inn så store beløp, er vanskelig. Det ville være veldig vanskelig å komme utenom f.eks. å øke arbeidsgiveravgiften eller å øke trygdeavgiften, som ville hatt en sterk virkning på arbeidstilbudet.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgingsspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:28:42]: Det er alltid spennende å høre når regjeringspartiene skal snakke om formuesskatt. For den ene dagen – gjerne i valgkamp-sammenheng – er det den skatten som virkelig setter fordelingsammenheng og ulikheter på dagsordenen, og man kjemper innbitt for formuesskatten. Den andre dagen, som finansministeren gjør her i dag, skryter man av hvor mange færre som plutselig betaler den samme formuesskatten som man er veldig for, når humøret tilsier det. Mitt spørsmål er: Mener finansministeren, sett helt objektivt fra hans synspunkt, at formuesskatten er positiv eller negativ for norsk næringsliv?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:29:34]: Jeg mener at formuesskatten har en viktig fordelingsmessig effekt. Det er ikke svekket fra i går til i dag. Finansministerens humør i forhold til formuesskatten er stort sett det samme hele tiden. Det er at vi trenger formuesskatt for å ha en mer rettferdig fordeling i skattesystemet. Evalueringen viser jo at formuesskatten har gjort skattesystemet mer progressivt.

Men det faktum at vi har gjort omfordelinger i formuesskatten ved å utvide grunnlaget, øke bunnfradragene, er jo også en erkjennelse av at dette for en del bedrifter som har mindre og mellomstore formuer, kan være en utfordring. Derfor har en gjort den omleggingen som en har gjort med formuesskatten. I tillegg til det som lå inne i skattereformen fra 2006, som skjermingsfradrag og aksjeutbyttebeskatningen, så mener jeg at det alt i alt er en omlegging som er bra for næringslivet.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:30:34]: Jeg vil fortsette på sporet til Syversen: Venstre har vært på en rekke bedriftsbesøk, og et av besøkene var på Aass Bryggeri i Drammen. Aass Bryggeri er en typisk norsk bedrift; den er familieeid, den drives av fjerde generasjon og sysselsetter 150 personer. De driver nøkternt; nesten alt overskuddet føres tilbake til bedriften, men som lederen, Terje Aass, sa: Vi har aldri fått takk eller et klapp på skulderen fordi vi bidrar til verdiskaping og sysselsetter et betydelig antall mennesker. I stedet blir vi motarbeidet. Endringene i formuesskatten og arveavgiften har gjort det vanskeligere og dyrere for neste generasjon å overta. Dette er ikke penger som denne generasjonen har på bok, men som de må tappe selskapet for.

Er det slik finansministeren vil ha det?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [10:31:24]: Jeg ser jo at det i en del bedrifter kan være det du kan kalle likviditetsmessige utfordringer med å betale formuesskatten. Det er en ulempe som en må veie opp mot andre effekter som formuesskatten har, bl.a. det å sørge for en mer rettferdig fordeling mellom skattytere. Så jeg er enig i at det er en vanskelig balansegang, men vi har valgt å beholde formuesskatten først og fremst ut fra viktige omfordelingshensyn, slik at en i større grad enn tidligere betaler skatt etter evne.

Men jeg vil også si at jeg tror noe av det viktigste i forhold til norsk næringsliv er at vi er i stand til å føre en økonomisk politikk som holder renten lav, og som sørger for at vi får et ansvarlig inntektsoppgjør i det store regnskapet. Jeg tror det er det som er viktigst for norsk verdiskapning og produksjon framover.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:32:33]: Spørsmålet går til barneministeren. Jeg benytter for øvrig anledningen til å ønske ham velkommen tilbake etter pappapermisjon. Vi setter pris på å se ham tilbake i sitt virke.

Jeg ønsker å gå fra formuesskatten til forvaltningen av andre store verdier som det norske samfunnet rår over. Adresseavisen har de siste ukene hatt en serie kalt «De glemte barna». Der presenterer de historien til 40 unger i fosterhjemskø, som de har fulgt i nesten to år. Disse historiene forteller om et barnevern som gir veldig mange unger god hjelp. Så forteller de også at på veien til å få den hjelpen opplever mange unger ustabilitet og flytting på flytting på flytting. Jeg kunne ha fortalt historien til Kari på ti år, som har prøvd flytting fra det ene tiltaket til det andre. Jeg kunne ha fortalt historien til Silje på sju år, som har flyttet ti ganger i sitt korte liv. Psykolog Kristin Tømmervik uttaler til Adresseavisen i den forbindelse:

«Mange flyttinger kan føre til at barnet opplever seg avvist og verdiløst. Barnet stoler ikke på andre, det lurer på hva som er galt med en selv, det frykter for hvor lenge det får bli værende.»

Dette er de mest sårbare ungene vi har. Og spørsmålet til statsråden blir da: Hva vil statsråden gjøre for at de ungene som myndighetene faktisk overtar ansvaret for, skal få den tryggheten og stabiliteten som jo var hele poenget med å ta over omsorgen?

Statsråd Audun Lysbakken [10:34:19]: Takk for spørsmålet og takk for velkomsthøstet.

Jeg har også lest Adresseavisens artikler med stor interesse. De er jo en del av et bilde av økt oppmerksomhet rundt barnevernet, som jeg mener er positivt, del av et bilde av økt politisk oppmerksomhet rundt barnevernet, og del av et bilde som får fram flere nyanser om barnevernet, fordi vi nå ser at det kommer mange gode nyheter fra norsk barnevern. Det er optimisme ute i barnevernet selv knyttet til de økte ressursene som barnevernet nå får. Vi har gjennomført en brukerundersøkelse som viser at barna i barnevernet i stor grad er fornøyde med den måten de tas imot på i barnevernet. Og vi har nettopp hatt en fosterhjemundersøkelse som er svært oppløftende, for den viser at de aller fleste fosterforeldre ikke bare er fornøyde og stolte over den jobben de gjør, men kunne tenke seg å gjøre det igjen.

Vi skal ikke la de gode nyhetene i barnevernet bli en sovepute, fordi vi har også mange alvorlige problemer som gjenstår å løse. Et av dem er jo at vi fortsatt har køer i barnevernet. Selv om køene for å få fosterhjem er redusert, er de fortsatt for lange. Et annet er nettopp den problemstillingen som representanten tar opp. Jeg har også møtt

mange barn som forteller at de har flyttet for ofte. Det kan være ulike grunner til det. Det er barn på institusjoner som opplever at den institusjonen blir lagt ned eller taper et anbud, og må flytte av den grunn. Det er barn som har blitt flyttet mellom fosterhjem, og det er barn som opplever at det er stadige omkamper mellom barnevernet og biologiske foreldre om hvem som skal ha ansvaret.

Nettopp av den grunn har jeg sagt at når vi nå er godt i gang med første etappe av forsterkningen av barnevernet, som er ressursituasjonen, så skal vi begynne debatten om prinsipper. Og ett av de prinsippene vi må diskutere, er det biologiske prinsippet i barnevernet og hvorvidt vi åpner for for mange omkamper om barns omsorgssituasjon.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:36:31]: Jeg takker for svaret. Jeg deler statsrådens beskrivelse av at det er både positive trekk og utfordringer i barnevernet. Men jeg opplever vel ikke at statsråden gir noe veldig godt svar på hvordan han vil løse problemet med mange flyttinger. Det er jo også slik at mange av disse flyttingene faktisk skyldes manglende oppfølging fra barnevernet og manglende kapasitet i barnevernet. Det gjelder ikke minst det kommunale barnevernet som ikke makter å følge opp fosterforeldre, som gjør at fosterhjem bryter sammen. Og det gjelder ikke minst det at vi har fosterhjemskø, som gjør at ungene kommer i fosterhjem altfor sent.

Da er det bra med øremerkede tilskudd, og regjeringen fortjener ros for styrking av fylkesnemnda. Men statsråden har ikke varslet noe videre grep, noe løft, for å løfte sektoren til man dekker det behovet som faktisk er der. Vi har ikke fått noen opptrappingsplan for full barnevernsdekning. Så spørsmålet er jo: Hva vil statsråden gjøre for å løfte barnevernssektoren opp til det nivået den fortjener, slik at vi gir ungene stabilitet?

Statsråd Audun Lysbakken [10:37:39]: Det vil jeg gjøre både ved å forbedre ressursituasjonen til barnevernet og ved å gå løs på de systemutfordringene vi har i barnevernet.

Regjeringen er nå i gang med det største løftet for norsk barnevern på 20 år, og vi gjør det i to etapper. Den første handler om det mest akutte, som er å styrke førstelinjen i barnevernet og få vekk køene i fylkesnemndene. Det gjør vi gjennom fordeling av 400 nye stillinger til det kommunale barnevernet, som pågår i disse dager, og som vil bety en betydelig kapasitetsforbedring. Og vi gjør det gjennom å få på plass flere nemndledere i fylkesnemndene. Så budsjetterer vi, som sagt, og som representanten vet, bare for ett år av gangen. Men det vil være ressursutfordringer også etter det, som jeg og regjeringen har tenkt å adressere.

Så går vi løs på systemspørsmålene. Det handler om å vurdere om det er ting vi kan gjøre i innkjøpssystemet for å skape mer stabilitet. Magne Raundalen leder nå et utvalg som skal gå igjennom det biologiske prinsipp, som nettopp vil se på de spørsmålene som representanten har tatt opp.

Presidenten: Det blir gitt anledning til fire oppfølgings spørsmål – først Geir Jørgen Bekkevold.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:38:55]: Et veldig enkelt spørsmål til statsråden: Kan statsråden garantere at midlene til det kommunale barnevernet vil trappes opp også etter 2011? Eller må vi fortsatt vente og se hvordan det gikk i regjeringens årlige interne budsjettdragkamper også i årene som kommer, på tross av de store uløste oppgavene, på tross av de store dokumenterte behovene, på tross av fristbruddene, på tross av køene, på tross av alle de barna som trenger hjelp, men som ikke får det, i hvert fall ikke til rett tid?

Statsråd Audun Lysbakken [10:39:33]: Regjeringen har vært veldig tydelig overfor kommunene, bl.a. i det rundskrivet som først ga retningslinjer for hvordan de øremerkede midlene skulle fordeles, på at vi har et langvarig perspektiv på det engasjementet vi nå har begynt. Det er ikke slik at disse pengene kommer det ene året og forsvinner det neste. Disse stillingene er der for å få til en varig styrking av det kommunale barnevernet.

Så er det også slik at selv om det vi nå gjør, er det største løftet for barnevernet siden tidlig 1990-tall, som vil bety en betydelig bedre dekning i svært mange kommuner, vil det fortsatt være ressursutfordringer også etter 2011. Vi bevilger bare penger i statsbudsjettet, jeg kan ikke bevilge penger her og nå, men jeg anerkjenner og erkjenner at det vil være et slikt ressursbehov, og det er et mål for regjeringen å gjøre noe med det også i fortsettelsen.

Presidenten: Solveig Horne – til oppfølgingsspørsmål.

Solveig Horne (FrP) [10:40:36]: Utiliserte flyttinger innen barnevernet er et stort problem, som første spørsmålsstiller var inne på. Mye av problemet er på grunn av at det er dårlig koordinering og dårlig oppfølging og kartlegging av barnas behov. I svaret sitt sier statsråden at det er optimisme i barnevernet, men da har jeg lyst til å informere om at til tross for at det er optimisme, er fylkesmannen i Troms nå svært bekymret fordi veldig mange private ideelle institusjoner blir lagt ned på grunn av at statlige plasser som står ledige, skal brukes for enhver pris. Jeg vil nesten gå så langt som til å si at ideologien til regjeringen går på bekostning av disse barna. Fylkesmannen frykter at de barna nå får et forringet tilbud på grunn av at disse nå blir lagt ned.

Mitt spørsmål til statsråden blir da: Deler statsråden bekymringen til fylkesmannen i Troms over at kutt i de private plassene vil ramme de barna som virkelig trenger denne hjelpen?

Statsråd Audun Lysbakken [10:41:34]: Det er en rekke private institusjoner som gir et viktig og nødvendig tilbud til norske barnevernsbarn. Det kommer regjeringen til å legge opp til at de skal få fortsette med. En av de tingene som jeg tidligere har varslet Stortinget om, er at vi også går gjennom det innkjøpssystemet vi har for å vurdere hvordan vi kan beskytte ideelle aktører bl.a. mot det presset som kommer fra de kommersielle aktørene. Jeg har lyst til å utfordre Fremskrittspartiet på det, fordi Frem-

skrittspartiet bare er opptatt av den statlige kapasiteten og ser den som et problem. Jeg mener det er en selvfølge at vi skal utnytte den statlige kapasiteten, som vi uansett betaler for, til fulle. Noe annet ville være veldig dårlig ressursbruk. Det som virkelig truer de ideelle aktørene, er en økt kommersialisering av barnevernet, at det kommer stadig flere kommersielle aktører inn med en helt annen ressursituasjon enn de ideelle har. Her seiler Fremskrittspartiet under falskt flagg fordi de alltid har ønsket de kommersielle velkommen, og slik sett virkelig er de som står for en politikk som over tid vil skvise ut de ideelle.

Presidenten: Olemic Thommessen – til oppfølgings-spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [10:42:45]: Når man reiser rundt og treffer det kommunale barnevernet, og i og for seg også snakker med dem som jobber i det statlige, får man noen ganger følelsen av at det er noe – hva skal jeg kalle det – litt uforløst i den overgangen som ligger mellom det kommunale og statlige. Det er et veldig kritisk punkt. For vi snakker om at de som skal over i det statlige barnevernet, er jo de tyngste, de som har de største utfordringene. Da er det én ting som har slått meg de siste dagene, og det er at vi nå ser forskning som viser at barna selv i mindre grad enn tidligere blir hørt – kanskje litt overraskende. Barnevernsloven sier jo at barn over syv år har krav på å bli hørt i saksbehandlingsprosessen. Da synes jeg det er litt foruroligende å se at systemet, det være seg kommunalt eller statlig, får litt nok med seg selv, og at barna i dag faktisk, som forskningen viser, blir mindre hørt.

Kunne statsråden reflektere over det? Og hva vil statsråden gjøre for å bøte på en slik ting?

Statsråd Audun Lysbakken [10:43:51]: Jeg er enig med representanten Thommessen i det, det er en bekymring jeg deler. Vi gjør nå en rekke ting for å bedre barns medinnflytelse i barnevernet. Dette er også noe barnekonvensjonen veldig klart pålegger oss. Vi har gjennomført den første brukerundersøkelsen i barnevernet, med veldig interessante tilbakemeldinger. Det er jo i seg selv et tankekors at det er første gang det gjøres. Det skal ikke være siste gang det gjøres. Jeg har vært veldig opptatt av at tilsynet som føres med barnevernsinstitusjoner, alltid skal høre barna. Ett av de viktige målene med den opprustningen vi nå foretar i det kommunale barnevernet, er at det skal være kapasitet til å ta dette på alvor. Ressurssituasjonen er ingen unnskyldning for ikke å gjøre dette. Men en bedret ressursituasjon vil forhåpentligvis også gi bedre resultater. En ting som er viktig å understreke, er at dette ikke bare er et moralsk spørsmål som handler om at det er fint å høre barn. Barnevernet blir bedre hvis vi hører barn, vi får mer effektive løsninger på den måten.

Trine Skei Grande (V) [10:44:59]: Jeg har lyst til å følge opp akkurat der Olemic Thommessen slapp og statsråden sluttet i svaret sitt.

For Venstre er det viktig å styrke førstelinjetjenesten i barnevernet. Det er førstelinjetjenesten i barnevernet som

har de store utfordringene. Det er de som ser ungene i øynene, og det er de som møter de tøffe avgjørelsene i hverdagen. Vi hadde nok ønsket at man hadde flyttet ressursene, penger, folk – alt – ned til førstelinjetjenesten. For hvis man ikke har stabilitet i førstelinjetjenesten, får man heller ikke gjort de tingene som statsråden nå dro fram som bra. Skal man ha et godt tilsyn, skal man gi god veiledning til folk, må de som jobber med ungene til daglig, jobbe i lang tid med de samme barna for å ha den stabiliteten.

Spørsmålet mitt er: Er statsråden villig til å ta de store grepene også? De store grepene handler om å bygge opp førstelinjetjenesten til å bli mye bedre enn den er i dag, ved å flytte folkene, ressursene og avgjørelsene nedover i systemet.

Statsråd Audun Lysbakken [10:45:56]: Det korte svaret på det er ja.

Jeg er glad for at de borgerlige partiene går så åpent inn i en sånn diskusjon, for det var jo en regjering Venstre satt i, som la fram den reformen som ga oss dagens organisering av barnevernet, og som i flere år har sørget for at de store pengene i barnevernet har gått til det statlige barnevernet. Vi har fått en utvikling der vi har risikert å få en stor statlig overkropp på tynne kommunale bein.

Jeg håper også at representanten Skei Grande anerkjenner det viktige skiftet som ligger i statsbudsjettet for 2011, der de store pengene for første gang etter reformen går til førstelinjen. Det er en utvikling jeg har tenkt å fortsette, og det er en utvikling som er nødvendig, fordi det er det kommunale barnevernet som er den første linjen som møter barna. Vi trenger også nå å gå igjennom systemet i barnevernet for å unngå unødvendige konflikter, og for å diskutere ansvarsfordelingen mellom stat og kommune. Det vil jeg gjøre i en stortingsmelding som kommer neste år. Da vil jeg invitere Stortinget til å ta stilling til den framtidige organiseringen.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:47:09]: Det er no snart gått seks år sidan den raud-grøne regjeringa overtok og Senterpartiet overtok Kommunaldepartementet.

Kvar veke får vi nye avsløringar om eldreomsorga i Kommune-Noreg som ikkje på nokon måte tyder på at ho er blitt noko betre dei siste åra – heller tvert imot. Seinast i går fekk vi på TV 2-nyheitene historia om Borgny på 84 år som fall og trykte på tryggleiksalarmen, men som ikkje fekk den hjelpa ho burde fått. Nylege oppslag har vore: sjukepleiarane slakter tilbodet i norsk eldreomsorg, ein av tre heimehjelpsmottakarar treng institusjonsplass, kommunar bryt loven i behandling av sjukeheimssøknader. Tilbakemeldingar frå lokale ordførarar, rådmenn og andre tyder på ein stram kommuneøkonomi og dårlege tilbod for mange gamle som følgje av det.

I går vedtok Stortinget noko som Framstegspartiet har kjempa lenge for, nemleg auka statleg investeringstilskot for bygging av sjukeheimplassar og omsorgsbustader. Det er sjølv sagt bra, det er eit skritt i riktig retning, men det er ikkje nok. Forslaget vårt om statlege tilskot til drift

av sjukeheimplassar blei dessverre nedstemt. Statleg tilskot til drift av sjukeheimplassar er noko som kunne ha hjulpet på situasjonen. Det veit vi er noko som fungerer på andre område: Blir ein sjuk, får ein automatisk sjukepengar frå staten, blir ein arbeidsledig, får ein automatisk arbeidsløysetrygd frå staten.

Spørsmålet mitt til kommunalministeren er: Kor ille må det bli i eldreomsorga i Kommune-Noreg før kommunalministeren også vurderer å innføre statleg finansiering når det gjeld drifta av eldreomsorga i Noreg?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:49:27]: Eg takkar for spørsmålet, sjølv om spørsmålet i sin natur burde ha vore retta til helse- og omsorgsministeren, som har fagansvaret for både sjukeheimplassar og omsorgssektoren. Eg vel likevel å svare på spørsmålet, for det har òg ei innretning inn mot kommuneøkonomi, mot frie inntekter opp mot øyremerkte inntekter, som er mitt ansvar. Difor vel eg òg å svare meir på det generelle grunnlaget.

Det har vore ein betydeleg vekst i kommunale tenester under den raud-grøne regjeringa. Det har vore vekst i selselsetjing, det har vore vekst i investeringar, det har vore vekst i dei kommunale budsjetta. Det er aktivitet og aktivitetsvekst, som er viktig for å møte dei utfordringane ein har knytte til pleie og omsorg, til skule og barnehage, til barnevern og til alle dei andre viktige samfunnsoppgåvene som kommunane er sette til å ta vare på.

Øyremerking har mange sider. Eg er ikkje imot øyremerking når det gjeld opptrapping av nye område, når det gjeld satsingsområde, der ein skal gå inn og gjere ei særskild satsing. Men når det gjeld område der kommunane har hatt ansvaret over tid, vil øyremerking favorisere og belønne dei kommunane som ikkje har gjort jobben sin. Dei kommunane som har eit godt tilbod til eldre – og det er faktisk òg mange av dei, eg besøkjer mange kommunar der eldre læt vel over tilbodet dei har – har kanskje no bruk for pengar til skule fordi dei har brukt pengane til eldreomsorg. Dei vil då kome i skvis med Framstegspartiet sitt forslag.

Øyremerking er ikkje løysinga. Det som er løysinga, er den politikken som regjeringa fører, nemleg å auke løyvingane både for å dekkje demografi og for å gi kommunane nokre frie midlar til satsingsområde som dei lokalt ser treng styrking.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:51:37]: Det som er Framstegspartiet sitt utgangspunkt og klare oppfatning, er at når det gjeld eldreomsorg, så er det ein grunnleggjande velferdsteneste som er så viktig at det skal ikkje komme an på om ein bur i ein rik eller fattig kommune, om ein får hjelp. Det må bli ei statleg finansiering. Det må bli slik at behovet utløyser finansiering: Har ein eit behov, så får ein statleg finansiering på same måten som ein får det dersom ein blir sjuk, eller dersom ein blir arbeidsledig. Dette må det vere automatikk i.

Kommunalministeren har jo vore flink til å skylde på kommunane tidlegare – no er det også helseministeren sitt ansvar at kommunane ikkje får nok pengar. Kommunane har riktignok fått noko meir pengar, men fleire innbygg-

jarar og fleire oppgåver som dei har fått, gjer at dei ikkje kjem betre ut.

Spørsmålet til kommunalministeren må då bli: Dersom ikkje dette med øyremerking, som ho kallar det, altså behovsstyrt finansiering, fungerer her, kvifor fungerer det på andre område?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:52:47]: Under denne regjeringa har me ei historisk låg øyremerking av midlar til kommunesektoren. Barnehagesektoren vart lagd inn i den kommunale ramma i år. Eg trur me er på 5 pst. på øyremerking – veldig, veldig lågt – og det gir kommunane handlingsrom til å prioritere det som det er størst behov for i den enkelte kommune. Det gir mest effektive tenester, det gir best prioriteringseffektivitet, og det gir best tenester til befolkninga i dette landet at ein lokalt brukar det lokale vett og lokalt skjøn til å prioritere, men at ein då har ei regjering som evnar å leggje inn midlar slik at kommunane har noko å prioritere av. Det gjer faktisk denne regjeringa.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Jon Jæger Gåsvatn.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:53:46]: Statsråden snakker ofte om velferdskommuner, og hun har understreket at staten skal sikre handlingsrom og forsvarlig økonomi. Den Fafo-rapporten som nå er lagt fram, viser at rundt 25 000 gamle, syke pleietrengende menneske får et tilbud på et for lavt omsorgsnivå, på grensen til det som er faglig forsvarlig: Det er for få sykehjemsplasser, det er for lite kvalifisert helsepersonell, det er manglende penger til drift. Er det da staten eller kommunene som har sviktet, slik at gamle pleietrengende blir skadelidende?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:54:26]: I staden for å leite etter synde bukkar når me ser at her er uløyste oppgåver som må takast tak i, må me stå saman med kommunesektoren og ha eit samarbeid mellom stat og kommune, slik at me løyser utfordringane, så våre eldre som har levd forhåpentligvis gode liv, og bidrege til samfunnet på ein veldig god måte, kan få ei trygg og verdig eldreomsorg. Dei må få valfridom til å kunne bu heime så lenge dei maktar det – kunne velje det og vere trygge på å få dei heimetenestene som dei treng. Og det må vere ein sjukeheimplass den dagen det er nødvendig, og ein vel det. Det er regjeringa sitt mål, det jobbar me for, og det kjem me til å fortsetje å jobbe saman med kommunane for.

Me har fått 20 000 fleire årsverk i pleie- og omsorgstenesta. Me treng endå fleire dyktige hovud og varme hender inn i sektoren. Me treng meir midlar inn, og me jobbar dagleg med å sikre at kommunane får dei midlane dei treng, men i tillit til at ein kommunalt og lokalt òg greier å satse på og løyse dei oppgåvene som gjer at våre eldre skal få ein verdig alderdom.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgings-spørsmål.

Trond Helleland (H) [10:55:36]: I går behandlet vi en sak om tilskuddsordninger for omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Utover at det ble økt tilskudd, var den viktigste endringen nå at departementet og regjeringen har fjernet de ideologiske skylappene og gitt åpning for samarbeid både med borettslag og private – et krav Høyre og opposisjonen har hatt lenge. Nå er dette innfridd.

Fra 2008 til 2010 ble det altså bygget 1 000 færre sykehjemsplasser enn det regjeringen selv hadde anslått. Og mange prosjekter ble stoppet nettopp av den ideologiske grunnen at man ikke kunne samarbeide med private. Men hvis man ikke får den forventede økningen i sykehjemsplasser, vil da regjeringen også åpne opp for den ordningen som Høyre foreslo i statsbudsjettet for 2011, nemlig rentefrie lån for å bygge sykehjemsplasser, på linje med det man har hatt for skolebygg? Det vil jo gi kommunene friheten til å vurdere, og det vil gi muligheten til å bygge flere plasser.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:56:39]: Eg er veldig glad for den breie støtta til regjeringa sitt forslag om å auke dei statlege tilskota til sjukeheimplassar og omsorgsbustader med heildøgnsomsorg. Det er viktig for kommunane å kunne få eit større bidrag og ei tryggare finansiering for sine investeringar. Som eg òg sa i går: Regjeringa kjem til å følgje denne utviklinga veldig nøye. Omsorgssektoren er ein viktig sektor for regjeringa. Det at våre eldre skal ha ein trygg og verdig alderdom, er eit av våre viktigaste område, saman med at ungane våre skal ha gode dagar i barnehage og skule. Derfor kjem vi til å følgje med og sjå på om kommunane no evnar å få opp utbyggingstakten. Dersom ein ikkje gjer det, vel, så får me diskutere det. Så langt tyder det på at me får ei sterkare utbygging og ein større utbyggingstakt no, men det får me i så fall kome attende til.

Presidenten: Geir Jørgen Bekkevold – til oppfølgings-spørsmål.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:57:45]: Representanten Hagesæter har allerede nevnt Fafo-rapporten Eldreomsorg under press, hvor det bl.a. går fram at sykepleierne mener at 22 pst. av eldre som mottar hjemmesykepleie, i sitt eget hjem, egentlig burde hatt sykehjemsplass. Helse-tilsynet avdekket nylig at i to av tre tilsyn oppfylte ikke tjenestetilbudet det loven krevder. Dette var innen tjenester til de sykeste eldre med store og sammensatte behov.

Ifølge tall innsamlet av fylkesmennene i 2007 er det reelle behovet for sykehjemsplasser og omsorgsboliger 20 000, og ikke 12 000, slik regjeringen har som mål. Mener kommunalministeren at behovet for institusjons-plass vil være dekket i 2015, slik at alle som trenger det, vil få en sykehjemsplass?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:58:37]: Eg ber om forståing for at tilsyn som vert gjorde i kommunane og Helsetilsynet sin rapport, ikkje er kjende i detalj av meg. Det er, anten ein likar det eller ikkje, helse- og omsorgsministeren sitt fagområde. Så eg kan ikkje gå inn i detaljar

når det gjeld dei tilsyna som har vore. Men det som eg kan seie, og som eg sa i mitt førre svar: Det er eit av regjeringa sine viktigaste satsingsområde: at våre eldre skal vere trygge for sin alderdom, at dei skal kunne ha valfridom i forhold til om dei vil bu heime og få heimehjelp og heimeomsorg, eller om dei vil ha ein sjukeheimplass. Men då føreset jo det siste at det er tilstrekkeleg med sjukeheimplassar eller omsorgsbustader med heildøgnsomsorg tilgjengeleg. Dette veit eg helse- og omsorgsministeren jobbar med kvar einaste dag, dette drøftar regjeringa ofte, og det er klart at det er ein viktig del av budsjett-drøftingane framover. Me får følgje nøye med på både behovet og det som blir meldt inn ifrå fylkesmenn og kommunar på dette området.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Arve Kambe (H) [10:59:50]: Mitt spørsmål går til kommunalministeren.

Fredag 25. mars vedtok regjeringen nye statlige retningslinjer for strandsonen. De siste årene er råderetten over store arealer og store verdier flyttet fra lokale kommuner til statlige kontorer og til regjeringen. Dette har mange steder medført en gedigen tillitskrise mellom Kommune-Norge og regjeringen.

Vi så det igjen forrige fredag da regjeringen enda en gang strammet inn for muligheten til å bygge hus, hytter, naust, båtplasser og reiselivsbygg i strandsonen. Særlig har opprøret, naturlig nok, vært stort på Vestlandet, i Trøndelag, på sørlandskysten, langs Oslofjorden og Telemark. Regjeringen mener nemlig at presset på arealer i disse områdene er så stort at lokale myndigheter ikke selv kan få ansvar for å si ja eller nei til byggetiltak i strandsonen.

Først foreslo regjeringen et gedigent inngrep i muligheten, noe Høyre protesterte på. Deretter har regjeringen moderert seg noe for noen kommuner, men det er fortsatt betydelig verre for grunneiere og kommuner i hele landet. Kommuner som Haugesund, Karmøy, Tysvær, Rennesøy, kommuner i Ryfylke, Bergensregionen, Trondheimsregionen, Kristiansandregionen samt mange andre kommuner føler dette ganske kraftig nå. Det er uansett blitt vanskeligere å bygge noe i strandsonen under denne regjeringen.

Vi har statlige retningslinjer til kommunale planer, vi har statlige planbestemmelser til kommunale planer, vi har nasjonale forventningsbestemmelser til kommunale planer, vi har statlige innsigelser til kommunale planer, og vi har statlige veiledere til kommunale planer! Kommunepolitikere over hele Norge er ganske lei av å bli overstyrt av regjeringen og Stortinget i lokalt selvstyre, også når det gjelder strandsonen.

Regjeringen forskjellsbehandler kommuner. Noen får bestemme mer, mens andre får bestemme mindre. Høyre vil at alle kommuner skal bestemme mer.

Spørsmålet til Navarsete er hvorfor Senterpartiet – av alle – mener at det er Erik Solheim og Lars Sponheim som skal bestemme strandsonepolitikken framfor kommunene selv.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:02:00]: Som kommunal- og regionalminister er eg særdeles oppteken av kommunalt sjølvstyre. Det er eg òg som leiar i Senterpartiet.

Den nemnde datoen var faktisk ein god dag både for senterpartileiaren og for regionalministeren. Det var ein dag der ein modererte betydeleg det som var lagt fram knytt til strandsona. Store delar av landet, store delar av kysten vår, fekk friare og meir lokal råderett over strandsona. Nokre av dei mest og tettast bygde områda fekk strengare føresegner.

Eg meiner det er rett. Eg meiner det er rett å sjå at landet vårt er ulikt. Det er rett å sjå at me kan ikkje ha one-size-fits-all i dette landet. Oslofjorden er ikkje samanliknbar med Helgelandskysten. Da går det ikkje an å ha den same politikken og dei same retningslinene. Det tek denne regjeringa konsekvensen av. Dei store folketette områda skal ha tilgjenge til strandsona, ha friluftsområde, ha moglegheit for å nyte det som me i mitt område, i Sogn og Fjordane, har veldig rikeleg av, men som ein her ved Oslofjorden og på Sørlandet faktisk er i ferd med å få lite av fordi det meste er nedbygt. Det ser me òg i nærområda til andre større byar. Difor vart det ei differansiering, difor vart det òg eit forsøk i Sunnhordland-kommunane – ei tillitserklæring til Sunnhordlandsrådet – om at dei, sjølv om delar av det er pressområde, skal kunne forvalte sine strandsoner lokalt. Eg synest det òg er viktig å ha med seg at me lyttar til lokale stemmer – i dette tilfellet lyttar me til Sunnhordland. Dei fekk det svaret dei ynskte seg frå regjeringa. Det gjorde òg veldig mange andre kommunar.

Eg meiner at den lina me har lagt oss på, er ei avveging av behovet for å behalde strandsona tilgjengeleg for folk, og at næringslivet skal kunne utvikle seg der det faktisk er rikeleg plass.

Arve Kambe (H) [11:04:07]: Jeg skjønner godt at Senterpartiets politikere i Distrikts-Norge og Senterpartiets velgere er misfornøyd med den private eiendomsrettens gjennomslag i Senterpartiet og det lokale selvstyret. Verre blir det etter dette innlegget.

Hun snakket om en tillitserklæring til Sunnhordland-kommunene, som åpenbart fortjener det. Det er mine nabokommuner i nord, som jeg støtter. Men det betyr også at det er en mistillitserklæring til alle andre regioner, at deres politikere ikke kan styre strandsonen.

Senterpartiet har over lang tid lagt forholdene til rette for at fylkesmannen kan overprøve lokalsamfunnets vedtak. Det som skjer nå, er at veldig mange fylkesmenn kommer med innsigelser basert på kontormøter. De kommer med innsigelser på tomter vedkommende saksbehandler aldri engang har vært på. Innsigelser er det verste redskapet staten kan bruke på kommunale planer, og Høyre vil derfor fjerne fylkemannens innsigelsesrett basert på skjønn.

Synes statsråden det kan være en god idé at det i alle fall som et minimum settes som et minstekrav at fylkesmannens representanter selv må ha vært på befaring på tomten før man nekter utbygging på den?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:05:13]: Senterpartiet er vel ikkje dei ivrigaste etter å lage nye moglegheiter for innvendingar til fylkesmannen – det trur eg eg trygt kan seie.

Eg legg seinare i år fram ei stortingsmelding om forholdet mellom stat og kommune, der nettopp det som har skjedd, òg i ei tid der Høgre sat i regjering, ei innstraming av det lokale handlingsrommet, vert drøfta. Det er ikkje slik at det plutsleg vart eit skifte i 2005 når det gjeld kva handlingsrom kommunar har til å utøve det lokale skjønnet. Ein stor Difi-rapport viser at det har skjedd over ganske mange år og med vekslende regjeringar. Nettopp derfor er det viktig at me tek ein fot i bakken og diskuterer korleis lokaldemokratiet skal utvikle seg vidare.

Fylkesmannen er på enkelte område kommunane sin beste ven. Når det gjeld innvendingar, trur eg at det ikkje er fullt så varmt venskap. Eg synest at det som representanten Kambe tek opp, er eit punkt eg i alle fall meiner me skal diskutere noye.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Anders B. Werp.

Anders B. Werp (H) [11:06:31]: Spørsmålet her dreier seg om statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen. Det er 13 sider fulle av oppstilling med momenter for statlig overstyring av kommunale vedtak. Det er éin setning i disse retningslinjene som henviser til det lokale selvstyret.

Så hører vi statsråden priser dette dokumentet, at det er et langt skritt i riktig retning også når kommunenes selvstyre skal ivaretas.

Senterpartiet har programfestet at man skal bygge samfunnet nedenfra og gå inn for grunnlovsfesting av det lokale selvstyret. For noen dager siden hørte vi miljøvernministeren bekrefte at det foreligger flere tusen innsigelser fra statlige myndigheter til kommunale planer. Ordførerne er samstemmige om, fra alle partier, at man opplever en stadig økning av overstyring fra statlige myndigheter.

Mener kommunalministeren at dette harmonerer med prinsippet om at samfunnet skal bygges nedenfra?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:07:38]: Det er ei heilt korrekt beskriving at statens grep om kommunesektoren har vorte stramma til, òg i dei åra Høgre sat i regjering. Høgre framstiller seg i dag som partiet som skal sleppe kommunane fri. Det er, med respekt å melde, ikkje det ein kan skrive i historieboekene når ein ser tilbake og analyserer kva Høgre har stått for i regjeringsposisjon. Det skal eg ikkje rippe opp i, men ein må ha det med seg.

Dette har sjølv sagt vore med når eg no ei tid har arbeidd med og skal leggje fram ei stortingsmelding om forholdet mellom stat og kommune, for det gjeld ikkje berre plan og retningsliner for strandsona, eller sjøkanten, som me av og til seier på Vestlandet – det er ikkje så mykje strand alle stader, det er mange knausar og hamrar – det gjeld òg veldig mange andre område. Me må sjå totaliteten i korleis kommunesektoren skal få utøve sitt lokaldemokrati. Dette er ein bit av det. Og korleis kommunane

kan planleggje, er ein viktig bit. Det skal me visitere i stortingsmeldinga, men det er òg veldig mange andre område som me må diskutere framover.

Presidenten: Åge Starheim – til siste oppfølgingsspørsmål.

Åge Starheim (FrP) [11:08:52]: For ei tid sidan behandla Stortinget eit representantforslag frå ein del Høgre-representantar der det låg sju forslag frå Framstegspartiet og Høgre som vart nedrøysta av fleirtalet på Stortinget. Desse forslaga ville verkeleg gitt moglegheit for det som Senterpartiet og Liv Signe Navarsete har snakka veldig mykje om, nemleg lokaldemokratiets styring av eigen kommune.

Eg høyrer statsråden seie at dei skal sjå på dette forholdet. Det er eg glad for. Eg har då lyst til å spørje statsråden: Vil ho gå tilbake igjen og sjå på desse sju forslaga – og kanskje bruke dei som mal, for verkeleg å kunne setje lokalpolitikarane til å bestemme over eigen kommune?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:09:56]: Eg må med respekt seie at eg kan ikkje hugse alle dei sju forslaga her og no. Men dei forslaga som vert fremja i denne salen, vert jo ikkje berre lagde bort. Dei vert sette på og tekne med i vurderinga framover. Det er viktig kva Stortinget meiner om ulike saker, og det er òg viktig kva mindretallet meiner.

Eg er oppteken av at me i fleire saker enn i dag burde søkje breie fleirtal. Det gir stabilitet og føreseielege tilstandar, ikkje minst for ein så viktig sektor som kommunesektoren.

Eg kan ikkje love at eg skal ta opp dei sju forslaga, for eg kan dessverre ikkje memorere akkurat dei. Eg vil berre seie på generell basis at eg er oppteken av at me òg skal lytte til opposisjonens fleirtal når regjeringas politikk vert meisla ut.

Presidenten: Dermed er den muntlige spørretimen omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Sak nr. 2 [11:10:54]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Elisabeth Aspaker til kunnskapsministeren, er overført til arbeidsministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 5, fra representanten Bent Høie til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Sonja Irene Sjøli.

Spørsmålene 6, 7 og 8, fra henholdsvis representantene Per Roar Bredvold, Oskar J. Grimstad og Arve Kambe til miljø- og utviklingsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart før spørsmål 1, dvs. først i spørretimen.

Spørsmål 9, fra representanten Øyvind Håbrekke til kulturministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende. Etter anmodning fra kunnskapsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 1, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 12, fra representanten Jenny Klinge til fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren, er overført til næringsministeren som rette vedkommende.

Presidenten: Vi begynner da med spørsmål 6.

Spørsmål 6

Per Roar Bredvold (FrP) [11:11:26]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren: «Avgjørelsen om hvor E6 skal gå ved Åkersvika ved Hamar, har pågått i svært lang tid. En eventuell flytting vil koste ca. 170 mill. kr ekstra, og mange beboere vil få sin livskvalitet redusert.

Er det ikke best at man nå bestemmer seg for å utvide den opprinnelige traseen?»

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Erik Solheim [11:11:56]: La meg først gi spørreeren rett i at denne saken har tatt lang tid. Jeg har betydelig forståelse for den frustrasjonen som mange i Hamar-regionen føler ved at saksbehandlingen her går sakte. Men grunnen er at det er en veldig viktig sak, en sak hvor en nokså klar lokal oppfatning står mot internasjonale prinsipper som Norge har forpliktet seg til. Det er ingen lett avveining mellom disse.

Som kjent har Miljøverndepartementet fått innsigelser mot begge de to kommuneplanalternativene som foreligger. Innsigelsene mot alternativ A, som følger dagens E6-trasé, er begrunnet i hensynet til naturverdier og økologisk balanse i Åkersvika naturreservat. Innsigelsene mot alternativ B, som går utenom deler av naturreservatet, er begrunnet i jordvernens hensyn. Støymessig kommer de to alternativene ganske likt ut.

Jeg har fått mange henvendelser, både fra enkeltpersoner og fra institusjoner i Hedmark, om denne saken. Så det er en sak det er stort engasjement for. Jeg synes det er veldig viktig at alle berørte får sagt sitt. Jeg tror det å ta en riktig avgjørelse her er viktigere enn akkurat hvilken dag avgjørelsen tas.

Miljøverndepartementet er nå inne i en prosess med andre departementer, framfor alt selvfølgelig Samferdselsdepartementet og andre som er sentrale i saken, for å finne den riktige løsningen. Men til syvende og sist er den avgjørende avveiningen her mellom et våtmarksområde som har Ramsar-status, og som vil bli negativt berørt av det

ene alternativet, og lokale hensyn, som særlig er knyttet til jordvern, og som peker i motsatt retning. Det er ikke noen lett avveining mellom internasjonale forpliktelser og lokale oppfatninger.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:13:54]: Jeg takker statsråden for svaret, som ikke akkurat var noe svar på hvordan framdriften videre blir. Neste torsdag er det nøyaktig to år siden denne saken kom til departementet – det var 14. april for to år siden. Det gikk ca. et år før man var på befaring i området. Og tiden går.

Man har kommet fram til følgende prislapp: Hvis man flytter veien, vil det komme på 170 mill. kr. mer. Man vil ta 93 mål, et større areal enn det andre. Noen bolighus må rives. Mange får veien nærmere sitt hus og sin eiendom og får dermed sin livskvalitet forringet, selvfølgelig. Man må flytte en elv ca. 500 meter. Og man må flytte tilstøtende veier og noen veikryss. Det vil sikkert bli både lengre anleggstid og lengre byggetid. Så det er mange ting som gjør at denne saken ser ut til å ta enda lengre tid.

På spørsmålet mitt hadde jeg håpet at statsråden ville si at nå er vi så og så langt i prosessen, og innen den og den datoen skal det være et endelig vedtak på hvordan vi gjør det. Det er det jeg etterspør.

Statsråd Erik Solheim [11:15:04]: Jeg har lært meg gjennom et langt liv i politikken at dersom du gir en nøyaktig dato, blir det en kolossal oppvask med opposisjonen om det skulle gå så mye som tre timer utover den datoen. Det er grunnen til at jeg ikke vil gi en dato. Men det kommer et svar på dette relativt raskt.

Jeg tror også Bredvold må være enig i at det er viktigere å ta den riktige avgjørelsen. Spørreeren angir alle de gode grunnene det er for å velge det alternativet som det er størst lokal oppslutning om, men han vektlegger ikke det andre hensynet Norge har, at vi har en internasjonal forpliktelse. Vi har Ramsar-konvensjonen, om våtmarksområder som trenger beskyttelse, og institusjonene som er i Ramsar, peker i stikk motsatt retning.

Nå skal jeg ikke være altfor polemisk, men hvis Fremskrittspartiet hadde vist tilsvarende engasjement for jordvern i andre saker i Norge som det de gjør i denne, ville det vært et stort framskritt både for Norge og for menneskeheten.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:16:03]: Jeg takker statsråden for svaret.

Nå er det ikke bare jordvern jeg tenker på. Jeg tenker på 170 mill. kr, som jeg nevnte, jeg tenker på dem som får en forringet livskvalitet fordi deres hus blir revet, og på dem som får veien nærmere – så det er mange. Det gjelder ikke bare dette med 93 mål. Det er også andre tiltak som gjør at livskvaliteten, som sagt, blir dårligere for dem som bor i nærheten.

Nå er det også sagt at det kan være avbøtende tiltak som kan opprettholde det nivået vi har, hvis vi beholder veien der den er i dag. Har statsråden sett noe på det, at man beholder traseen der den er i dag, utvider den slik at den blir god nok, men at vi har avbøtende tiltak i tillegg,

slik at vi opprettholder og oppfyller de kravene vi har mot oss?

Statsråd Erik Solheim [11:16:53]: En god ting med at saken har tatt lang tid, er at jeg tror at hver stein er snudd. En skal aldri si aldri i en sånn sak. Det kan hende at det er noe som ikke er vurdert, men jeg tror alle sider ved dette, både kostnader og de ulike miljøsidene, er veid veldig grundig opp mot hverandre.

Jeg gir Bredvold honnør for å framføre argumentene for det ene alternativet, som altså har bred oppslutning i Hamar-området, på en god måte. Jeg setter egentlig ikke spørsmålstejn ved noen av argumentene, men de må altså veies opp mot argumentene som er knyttet til den betydelige ulempen for internasjonalt anerkjente våtmarksområder, som peker i motsatt retning. Det kan ikke være likegyldig når Norge slutter seg til internasjonale konvensjoner. Vi kan ikke etter eget forgodtbefinnende bare bryte dem. Så man må altså veie disse to hensynene opp mot hverandre.

Spørsmål 7

Oskar J. Grimstad (FrP) [11:17:58]: «En av de viktigste årsakene til det store frafallet i videregående skole er mangelen på læreplass etter endt skolegang. Til tross for at det i departementene og de underliggende etater er til dels mange ansatte i stillingskategorier med yrkesfaglig bakgrunn, tas det i staten inn færre lærlinger enn i privat sektor.

Hva vil statsråden foreta seg for at Miljøverndepartementet med underliggende etater i større grad bidrar til å øke antall lærlinger enn tilfellet er i dag?»

Statsråd Erik Solheim [11:18:34]: Arbeidet for flere læreplasser og økt gjennomføring i videregående opplæring er et viktig tema. Fullført videregående opplæring er den plattformen flest mulig bør ha for å være rustet for deltakelse i arbeidslivet. Gode fagarbeidere er forutsetningen for et bærekraftig og velfungerende samfunns- og næringsliv. En viktig jobb for regjeringen er derfor å sørge for både høy kvalitet på opplæringen og at mange nok velger en fagopplæring. Vi har et stort behov for faglært arbeidskraft i tiden framover både i privat og i offentlig sektor.

Som spørderen sier, er det selvsagt viktig at statsforvaltningen tar sin del av ansvaret for flere læreplasser, fullt på linje med privat sektor. I 2010 gjennomførte Kunnskapsdepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet en kartlegging av potensialet for flere lærlinger i alle virksomheter i statsforvaltningen. Kartleggingen viser med noen forbehold at det er et potensial for flere lærlinger. Omtrent halvparten av de statlige virksomhetene meldte om et potensial for økning.

For å ansvarliggjøre virksomheten i statsforvaltningen besluttet regjeringen for 2011 å ta inn en fellesføring i virksomhetenes tildelingsbrev med mål om en økning av antall lærlinger. Antall lærlinger fordelt på lærefag skal

framgå i årsrapportene. På bakgrunn av kartleggingene som ble gjennomført, og virksomhetenes oppfølging av fellesføringen inneværende år, vil utviklingen følges opp i styringsdialogen mellom det enkelte departement og de underliggende virksomhetene. Vi har som mål at dette skal gi en økning i antall lærlingplasser i statsforvaltningen.

Ved kartleggingen i august 2010 hadde miljøforvaltningen to læreplasser i IKT-servicefag i Statens kartverk. Det ble vurdert som mulig å øke med ytterligere to læreplasser fram mot høsten 2012. De fleste fag der det gis fagopplæring, er innenfor industri, håndverk og servicefag. Miljøforvaltningen har ikke mange oppgaver eller ansatte som arbeider praktisk med disse områdene. Effektiviseringen av IKT-tjenester i virksomhetene og endringene i grensesnittet mellom saksbehandling og rent kontorfaglige oppgaver skaper utfordringer med å finne flere egnede læresteder.

Fellesføringen fra Kunnskapsdepartementet om en økning av antall lærlinger i staten er for øvrig tatt inn i Miljøverndepartementets tildelingsbrev for 2011 til alle underliggende etater.

Oskar J. Grimstad (FrP) [11:20:48]: Eg takkar statsråden for svaret.

Eg opplever det som positivt at ein har gått inn og gjort konkrete vurderingar når det gjeld moglegheitene for å kunne få på plass fleire lærlingar. Men no er det også slik at både fylka og kommunane er store arbeidsgjevarar. Blir det gitt signal om eller er det aktive strategiar for at også desse instansane eller forvaltingsnivåa skal ta på seg forventa forpliktingar som lærlingarbeidsplassar?

Statsråd Erik Solheim [11:21:20]: Som spørderen helt sikkert er oppmerksom på, er ikke dette mitt faglige ansvar. Men jeg tar det for gitt at man også sender tilsvarende signaler til kommunesektoren om at det er ønskelig. Nå kan jo staten ved å gjøre ting på en riktig måte selv, også være et eksempel for andre. Men jeg går ut fra at man også kommer med en slik anbefaling til kommunal sektor.

For øvrig er det å ta inn lærlinger, som spørderen også sier, en veldig viktig og positiv ting. Mange elever har problemer med de rent teoretiske fagene og ønsker praktisk yrkesopplæring. Da må man legge best mulig til rette for det. For øvrig er det i forbindelse med mange av yrkesfagene Norge har de største rekrutteringsbehovene i årene framover, så dette er bra både for elevene og for Norge som samfunn.

Spørsmål 8

Arve Kambe (H) [11:22:34]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«Hele Vestlandet reiste seg i opprør mot nye foreslåtte statlige retningslinjer i strandsonen. Regjeringen innførte 25. mars 2011 nye regler som for Sunnhordlands del har vært positive, men for nabokommunene Haugesund, Tysvær og Karmøy i Rogaland har det vært minimale juste-

ringer. Særlig Tysværs plassering fremstår som underlig og er etter mitt syn i feil kategori.

Hvordan begrunner statsråden denne forskjellsbehandlingen, og er han villig til å gjøre justeringer for Hauge-sund, Karmøy og særlig Tysvær?»

Statsråd Erik Solheim [11:23:16]: Jeg fulgte med en viss undring replikkordskiftet mellom spørderen og kommunalministeren tidligere i dag, og slik jeg kunne registrere det, var det to fundamentale forhold som spørderen ikke hadde fått med seg på det tidspunktet. Det ene var at den rød-grønne regjeringen nå har gjort det Bondevik-regjeringen og dermed Høyre aldri klarte å få somlet seg til, nemlig å lage en reell differensiering av landet og dermed gjøre det lettere å bygge ut i norske utkantstrøk, samtidig som man beholder et strengt regime i Oslofjorden. Det er jo ikke det strenge regimet i Oslofjorden som er det nye her; det nye er den geografiske differensieringen. Jeg synes at Høyre burde gi den rød-grønne regjeringen honnør for at vi har gjort det Høyre ikke selv klarte å få til.

Det andre, som det også er litt underlig at spørderen ikke har fått med seg, er at de nye retningslinjene som statsministeren, kommunalministeren og jeg har lagt fram, generelt er blitt meget godt mottatt langs kysten – slik jeg har kunnet registrere det. Vi har fått positive reaksjoner på lederplass i mange viktige distriktsaviser, og det har vært lite støy knyttet til dem. Så den generelle mottakelsen har vært bra. Det tror jeg nettopp er fordi man har sett at dette har vært et fornuftig grep.

Så kan spørderen likevel selvsagt ha rett i at det er avgrensingsvanskeligheter med hensyn til hvordan man skal gjøre det. Da vi valgte å unnta de seks sunnhordlandskommunene Austevoll, Bømlo, Fitjar, Stord, Sveio og Tysnes, er det fordi de er med i et prøveprosjekt med differensiert strandsoneforvaltning. De har fått godkjent et samarbeidsprosjekt for planlegging på tvers av kommunegrensene. Dette arbeidet går fram til 2014, og da vil man vurdere det. Det er altså en positiv gest overfor disse kommunene, fordi de faktisk har tatt gode grep og er med på dette prosjektet. Plasseringen av kommunene er ellers nøye vurdert, og vi legger ikke opp til endringer nå, men vi skal selvsagt på et senere tidspunkt evaluere og vurdere behovet for revisjon av retningslinjene.

Så spør spørderen spesielt om Tysvær. Jeg er glad for at han skiller Tysvær ut fra Haugesund og Karmøy, men også Tysvær har også blitt veldig grundig vurdert. Den konklusjonen man har kommet til, er at Tysvær er en kommune med en relativt lite tilgjengelig strandsoner, men med et attraktivt landskap, og det er en kommune som må ses i sammenheng med resten av Haugesundregionen, som er et område med betydelig arealpress. Tysvær grenser også til kommuner som Sveio og Vindafjord, som man sikkert vil føle det naturlig å sammenligne seg med, og som er plassert i den laveste kategorien når det gjelder press. Men denne typen avgrensinger, hvor ingen vil føle seg helt perfekt fornøyd, tror jeg er en nødvendighet når man skal dele Norge inn i tre grupper. Hadde vi holdt oss som under Bondevik-regjeringen med bare én gruppe, hadde

det vært lett, men når vi skal ha denne differensieringen, som jeg trodde Høyre var interessert i, vil vi få denne typen avgrensingsproblemer.

Arve Kambe (H) [11:26:19]: Statsråd Solheim er ikke helt fornøyd med at Høyre, som han sier ikke fikk «somlet seg» til å få statlige retningslinjer for strandsonen da vi satt i regjering. Vel, det kommer vi heller ikke til å gjøre neste gang vi kommer i regjering. Stortinget avviste faktisk i forrige uke et Høyre-forslag om at vi *ikke* skulle ha statlige planretningslinjer, verken i strandsonen eller andre steder, for vi tar det lokale selvstyret på betydelig større alvor enn Senterpartiet burde ha gjort, og SV aldri har gjort.

Når det gjelder det som statsråd Navarsete for kort tid tilbake sa er en tillitserklæring til Sunnhordland-regionen, som fikk dette som et prøveprosjekt, ønsker vi faktisk at alle de over 430 kommunene i Norge skal få en tillits-erklæring, slik at de selv får bestemme det, uten at fylkesmannen skal komme med innsigelser. Da hadde jeg et spørsmål til statsråd Navarsete om kontorinnsigelser uten befarung. Hva mener statsråd Solheim om det?

Statsråd Erik Solheim [11:27:25]: La meg først si at forskjellen mellom Bondevik-regjeringen og den rød-grønne regjeringen er jo ikke at det ikke var retningslinjer for strandsonen under Bondevik-regjeringen, men det var vi som innførte det. Det er to vesentlige forskjeller mellom Bondevik-regjeringen og oss. Det ene er at vi forsøker å håndheve de retningslinjene som også eksisterte under Bondevik-regjeringen. Det andre er at vi har differensiert strandsonepolitikken, slik at nå er det tre grupper: utkantkommunene i én gruppe, gruppen med kommuner med – la oss si – et middels, men betydelig press på utbyggingsområdene, som Haugesund-området, f.eks., i den andre gruppen og Oslofjorden i den tredje gruppen. Det er da jeg vil komme tilbake til at vi har gjennomført det Høyre snakker om, og burde få honnør for det, istedenfor å få kjeft for det. Jeg vil ikke blande meg inn i detaljer når det gjelder det fylkesmennene gjør, men vil alltid tilskynde at befarung er en god ting å gjøre når man tar beslutninger. Jo mer man vet om noe – enten det er fylkesmannen eller sentrale myndigheter – jo bedre er det. Så det er et sterkt ønske om befarung.

Arve Kambe (H) [11:28:29]: Det er ganske underlig å høre en statsråd påstå at det å dele landet inn i tre kategorier styrker det kommunale selvstyret, når Høyres alternativ er at kommunene selv kan få bestemme dette. Det betyr at da kan man ha de kategoriene som lokalt næringsliv, lokale innbyggere, velgere, rådmenn og tekniske etater selv finner formålstjenlig å innføre. Man må nesten ha vært partileder litt for lenge i SV for å kunne si at det er lokalt selvstyre.

I retningslinjene står det følgende:

«Eldre planer som gir mulighet for utbygging i strid med retningslinjene, bør revideres eller oppheves.»

Det gjelder de kommunene vi snakker om.

Når det gjelder folk som for noen år siden fikk god-

kjent hytta si, tomte si til hytteutbygging eller et reiselivs-anlegg til andre ting, betyr dette nå at Miljøverndepartementet kommer til å bidra med flere innsigelser på grunn av disse planene, eller kan grunneiere som allerede har fått godkjent planer, faktisk sove godt om natten, i den tro at man faktisk får lov til å bygge det man har fått lov til å bygge?

Statsråd Erik Solheim [11:29:36]: For det første: Jeg hater å måtte virke arrogant, men må drive den voksenalderopplæring å si at det altså ikke er Miljøverndepartementet som kommer med innsigelsene; det er fylkesmennene som kommer med innsigelsene. Så behandler vi dem, og i nesten alle tilfeller blir det en lokal enighet mellom fylkesmannen og kommunene, i noen få tilfeller kommer det til oss.

Men det som spøreren nå sier, er jo en resolutt bekræftelse på det jeg har framført i Stortinget hele tiden, at Høyre har sviktet sin historie. For det han sier, er at Høyre nå står for noe helt annet enn de sto for under Bondevik-regjeringen. Det er det jeg har framført gang på gang fra Stortingets talerstol, at det Høyre Norge kjente under Børge Brende – og for den del også under miljøvernministeren fra Kristelig Folkeparti – var et Høyre som tok miljøet på alvor i en god del saker, og som også gjennomførte en god del ting.

Det nye Høyre som vi nå kjenner, er et Høyre som ikke gjennomfører den politikken, men som står for en helt annen og ny politikk. Da bør det også på en ærlig måte sies til velgerne.

Presidenten: Vi går tilbake til spørsmål 1.

S p ø r s m å l 1

Svein Harberg (H) [11:30:49]: Jeg vil stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Senioranalytiker i OECD Michael Davidson peker på fire skolefaktorer som gir gode resultater: disiplin, lærernes oppførsel, foreldreengasjement og et godt forhold mellom elev og lærer. Samtidig vet vi at uro, bråk og manglende respekt for læreren stjeler om lag ett års undervisningstid fra norske elever.

Vil regjeringen med bakgrunn i dette prioritere utviklingen av et tilbud i skolebasert etterutdanning i klasseledelse og bidra til at alle landets skoler og lærere får tilbud om dette i løpet av 2012?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:31:44]: Jeg fikk så utrolig lyst til å be om replikk til det forrige spørsmålet, men så løssluppet har vel ikke presidentskapet blitt at det er mulig.

Presidenten: Dessverre.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:31:52]: Vi gyver derfor løs på et annet meget viktig spørsmål, og det dreier seg om det som Svein Harberg har tatt opp.

Vi er jo veldig klar over – og det er godt dokumentert også – at det er sammenheng mellom elevenes faglige prestasjoner og det læringsmiljøet de har. Vi vet også at det er store forskjeller mellom skoler, og at mange lærere gjør en veldig god jobb og er gode klasseledere. Det regner jeg med at Svein Harberg og jeg er enige om.

Analysen fra NOVA tyder på at styrking av læringsmiljøet både kan forbedre resultatene for elevene generelt og bidra til at prestasjonsforskjellene mellom ulike elevgrupper minker.

Mange lærere i Norge har veldig gode relasjoner til elevene sine. En svært høy andel av elevene på ungdomstrinnet i Norge opplever rettferdige, interesserte og lyttende lærere. PISA-undersøkelsen fra 2009 viser at tre av fire elever på 10. trinn kommer godt overens med de fleste lærerne. Omtrent halvparten av elevene er enige i at lærerne er interessert i hvordan de har det, og at de virkelig lytter til hva de sier. Disse tallene bekrefter at vi har et godt utgangspunkt, men selvsagt fremdeles utfordringer når det gjelder norsk skole.

Elevundersøkelsen 2010 viser at elevene i stor grad trives med læreren. Elevene på 7. trinn er gjennomgående mest positive, og elevene på 10. trinn mest negative når det gjelder trivsel med lærer. Dette gir grunn for en særlig satsing på ungdomstrinnet.

Bråk og uro hemmer læring og er et problem i norske klasserom. 40 pst. av elevene rapporterer at det er bråk og uro i timene. Andelen av elevene som sier at læreren må vente lenge før elevene roer seg, og at det tar tid før de får hjelp, har gått ned fra 42 pst. i 2000 til 34 pst. i 2009. Det betyr at det nå gjøres en bedre jobb med dette problemet rundt omkring i skolene. En god klasseleder håndterer bråk og uro, bl.a. gjennom god struktur på undervisningen og klare forventninger til elevene.

Lærerens arbeid som leder er den enkeltfaktoren som har størst betydning for læringsmiljøet og læringsresultatene. Derfor er også lærerens rolle i den meldingen som vi nå legger siste hånd på når det gjelder ungdomstrinnet, avgjørende viktig. Klasseledelse er også noe som blir spesielt omtalt der.

Jeg tror at det viktigste når det gjelder klasseledelse, dreier seg om å ha en god lærerutdanning i bunnen, det dreier seg om å ha veiledning til nye lærere når de kommer på en skole, og det dreier seg om å ha et kollegialt forhold, slik at man har utveksling av erfaringer og en ledelse ved skolen som hele veien pusher på dette.

Svein Harberg (H) [11:34:49]: Takk til statsråden for et grundig og godt svar, som i veldig stor grad understreker behovet for å sette dette på dagsordenen.

Jeg tror at vi alle sammen skal ta inn over oss at vi i kampen for bedre lærere og bedre lærings situasjon ikke har fokusert mest på klasseledelse. Vi har fokusert mye på skoleledelse og på gode lærere, men når lærerne til over halvparten av elevene i norsk skole selv sier at de ikke mestrer behovene til elevene i klassesituasjonen, er det en situasjon vi må ta på alvor.

Rådene fra senioranalytiker i OECD er at dette bør prioriteres opp. Jeg hører nå at statsråden har veldig godt

grunnlag for å følge det opp, men jeg skulle ønske et svar på følgende spørsmål: Vil en nå sørge for at akkurat dette tiltaket, som antakelig kan gi kjappe resultater, vil bli prioritert når skole skal satses på i de neste budsjettene?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:35:48]: Jeg kan ikke se helt inn i glasskulen når det gjelder hvordan statsbudsjettet for 2012 blir seende ut, men la meg si det sånn: Vi har nå et omfattende femårig program i Utdanningsdirektoratet som dreier seg om bedre læringsmiljø. En veldig viktig del av det dreier seg om klasseledelse. For det er helt riktig, som representanten Harberg sier, at dette er noe som lærerne selv tar opp. Det er stor forskjell på å ha en naturlig autoritet som gjør at man får en klasse til å falle til ro på tre minutter, i forhold til å være en som må slåss med klassen hele veien. Det er utrolig hvordan man kan utveksle erfaringer og lære om dette.

Så jeg er enig i det som er spørrerens utgangspunkt, nemlig at det bør være skolebasert. Og så skal jeg sørge for at dette blir et tema hele veien – hele løpet – fra lærerutdanning, til veiledning, til det utviklingsarbeidet som skal skje på hver skole.

Svein Harberg (H) [11:36:51]: Jeg kan love at jeg også skal følge med og trykke på. Og så var jeg ikke så overrasket over at jeg ikke fikk budsjettlekkasjer her i dag. Det er jo slik systemet er.

Men jeg må få lov til å utfordre statsråden på en liten ting til, for det er jo slik at statsråden har fokusert mye på klassestørrelse eller gruppestørrelse. Der er det vel en utfordring i det som nå sies av Michael Davidson, for han prioriterer jo faktisk dette. Han sier:

«Å styrke kvaliteten på lærerne og skolelederne er en bedre investering enn å satse på færre elever i klasserommene.»

Det er på bakgrunn av at de ikke kan se konkrete resultater av det å ha færre elever i klassene, men at de ser resultater når det gjelder klasseledelse og den gode læreren. Det kan kanskje bli en utfordring for statsråden å snu litt på prioriteringene her.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:37:51]: Det er riktig at det er bedre med én god lærer enn to dårlige, men jeg er helt sikker på at vi både kan få kvalitet og ha ambisjoner om å rekruttere flere til å jobbe i skolen. Selv de beste lærere rapporterer til meg at de gjør en bedre jobb hvis de har litt færre elever å konsentrere seg om enn det som er tilfellet, særlig når det gjelder ungdomstrinnet, i dag – med 30 elever i mange klasser.

Det som står i regjeringsplattformen, og som jeg jobber med å finne en god løsning på, er ikke et nytt klasseudstillingstall, men en ressurs knyttet til skolen som sikrer et maks antall elever per lærer. Det betyr at man har muligheter til å sjonglere litt mer med størrelsen av gruppene, avhengig av hvordan skolen og elevsammensetningen er.

Presidenten: Stortinget går nå til spørsmål 9.

Spørsmål 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Øyvind Håbrekke til kulturministeren, er overført til kunnskapsministeren som rette vedkommende.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:39:05]: Jeg har følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Kulturskoleutvalgets rapport inneholder flere gode forslag til hvordan kulturskolene kan styrkes, slik at vi får et bedre og mer likeverdig tilbud over hele landet.

Vil regjeringen følge opp Kulturskoleutvalgets anbefalinger med konkrete tiltak, eller er det kommunene alene som skal sørge for at regjeringens løfter om å styrke kulturskolene innfris?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:39:48]: Mange barn og ungdommer står i kø for å kunne bli elever ved kulturskolen. Det store paradokset er at jo flere plasser vi får, og jo bedre tilbudet blir, jo lengre blir køene. Etterspørselen øker etter hvert som ryktet går om hvor bra kulturskoletilbudet kan være. Men det er jo slik at omfang, innhold og pris nå er et lokalt anliggende.

Kulturskolen er et godt verktøy i skole- og kommuneutviklingen. Mange norske kommuner er kommet langt i arbeidet, og i dag står kulturskolen flere steder fram som lokale ressursentre for barn, unge og eldre, for skole og kulturliv, for integrasjon og helse.

De statlige midlene til kulturskoleordningen ble innlemmet i rammetilskuddet til kommunene, av regjeringen Bondevik II, i 2004. Kulturskolen er i dag en kommunal ordning, finansiert gjennom kommunale tilskudd og foreldrebetaling.

Over Kunnskapsdepartementets budsjett gis det tilskudd til utviklingsvirksomhet i kulturskolene. Det betyr at tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene har som mål å medvirke til å utvikle musikk- og kulturskoletilbudet i kommunene ved å stimulere til aktivitet og utvikling av gode modeller for innhold, organisering og samarbeid lokalt. Tilskuddsmottaker er Norsk kulturskoleråd. Målgruppen er kulturskoler som gjennomfører utviklingsprosjekter i kommunene. For 2011 er bevilgningen rett i underkant av 10 mill. kr.

Tilskuddet til organisasjoner – kap. 225 – har som mål å stimulere offentlige og frivillige organisasjoner til å iverksette tiltak som på ulike måter medvirker til kvalitetsutvikling og bedre læringsmiljø i opplæringen, i tråd med strategier og tiltak. Norsk kulturskoleråd er én av organisasjonene som får tilskudd over dette kapitlet, og her får de ytterligere ca. 6,5 mill. kr.

Regjeringen har gjennom Kulturløftet II villet bidra til ytterligere å styrke de kommunale kulturskolene. Bevilgningen av 40 mill. kr i utviklingsmidler i både 2010 og 2011 er nettopp et uttrykk for dette.

Responsen var veldig stor i fjor. Vi fikk inn over 400 søknader. 200 prosjekter endte opp med å få støtte i 2010. Prosjektene omfang og størrelse varierte, men i all hovedsak var det kommuner som sto bak søknadene.

Noen store prosjekter er av nasjonal interesse og er

derfor prioritert. Noen skal utvikle kulturlaug, og har som mål at kulturskolene skal utvikle seg til å bli lokale ressurs- og kompetansesentre for kommunens befolkning. Noen satses spesifikt på SFO og skole, og lar elever på ulike trinn bli involvert i mange ulike aktiviteter.

Jeg håper at vi gjennom disse prosjektene kan få gode erfaringer som kan utvikle kulturskolen videre.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:42:53]: Jeg takker for svaret, men jeg er vel litt overrasket over innholdet.

Det er slik at Kulturskolerådet har sendt et brev til departementet og til de relevante stortingskomiteene, der man har gjort rede for et forslag som skal oppfylle regjeringens egne løfter, og som man mener tilsvarer en ramme på 120 mill. kr allerede neste år, med videre opptrapping. Så konkret er faktisk regjeringens egen politikk, som innebærer at man følger opp.

Når jeg hører på statsrådets svar, må jeg nesten ta fram Kulturløftet II, der det sies veldig klart og tydelig:

«Det skal gjennomføres et kulturskoleløft slik at alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris.»

Står det fortsatt ved lag?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:43:57]: Det er en del av den plattformen vi regjerer på, og det står selvsagt ved lag. Det kan jo ikke være en overraskelse for en så erfaren representant som Håbrekke at jeg ikke kommer med budsjettlekkasjer eller andre ting her og nå.

Den rapporten som utvalget har levert til oss, har vi hatt på høring. I rapporten foreslår man en del virkemidler i forhold til kulturskolen, som tidligere regjering. Jeg tror kanskje det bare var SV som var imot at man skulle innlemme de øremerkede midlene til kulturskolen, da det ble gjort i 2004, noe jeg ikke regner med at det er noe bredt flertall for å gjeninnføre per i dag. Men rapporten inneholder også mange andre ambisiøse planer for hvordan vi skal heve kulturskolen. Jeg er særlig opptatt av at barn som i dag ikke har tilbud, eller som ikke engang har foreldre som setter dem i kø til kulturskolen, skal få tilgang til dette. Så jeg synes det arbeidet som skjer opp mot SFO og skolefritidsordningen, er særlig interessant.

Øyvind Håbrekke (KrF) [11:45:05]: Jeg forventet ingen budsjettlekkasje her vi står i begynnelsen av april. Det er jeg fullstendig klar over. Men jeg hadde forventet et svar fra kunnskapsministeren, der hun viser til regjeringens eget kulturløft og viser en vei fram mot at man faktisk skal oppfylle det i stortingsperioden og fram mot 2014, som Kulturløftet II har sagt. Det er jo det som er regjeringens egen politikk, at det skal gjennomføres et slikt løft, og så har Kulturskolerådet hjulpet regjeringen på vei ved å fremme et forslag til hvordan det skal gjøres. Så er det helt sikkert flere veier til målet. Men når statsråden svarer uten i det hele tatt å referere til et slikt løfte, som faktisk sier at «alle barn som ønsker det får et kulturskoletilbud av god kvalitet til en rimelig pris», da blir jeg overrasket.

Så jeg velger å presisere mitt spørsmål enda en gang,

og spør: Står det ved lag at løftet faktisk skal gjennomføres i stortingsperioden?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:46:09]: Når vi har det klart nedfelt i vår egen regjeringsplattform hvordan vi skal følge opp dette punktet i forhold til kulturskolene, kan representanten Håbrekke ta det helt med ro. Dette jobber vi med. Men dette utvalget, som er utgangspunktet i spørsmålet, har levert en kulturskolerapport med veldig store ambisjoner, langt utover det som står i regjeringsplattformen. Dette er nå på høring, og vi får i disse dager inn høringsuttalelsene. Når vi har gjennomgått dem, skal vi komme tilbake til hvordan vi skal følge det opp.

Men et sentralt forslag fra dem er nettopp å gjeninnføre den øremerkingen som Bondevik II-regjeringen utviklet, og jeg har mine tvil om det er flertall for å gjeninnføre det på nytt. Dessuten er det faktisk slik at kommunene har fortsatt med å prioritere kulturskolene når vi ser dem under ett, men det er veldig store forskjeller mellom kommunene når det gjelder kulturskoletilbudet, og det er et tema som veldig ofte tas opp.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 2.

Spørsmål 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Elisabeth Aspaker til kunnskapsministeren, vil bli besvart av arbeidsministeren som rette vedkommende.

Elisabeth Aspaker (H) [11:47:32]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeidsministeren:

«Ved skolestart 2010 lanserte regjeringen Ny GIV, et partnerskap mellom skolemyndighetene og Nav, for at flere skulle fullføre videregående opplæring. Skole på byggeplass har vært svært vellykket og fått ungdom, innvandrere og langtidsledige i alderen 19 til 40 år ut av ledighetskøen og inn i trygg jobb etter eksamen og fagbrev, men i januar 2011 var det slutt. Arbeidsministeren fraskriver seg nå alt ansvar.

Hvordan vil statsråden forklare at Ny GIV endte i bom stopp for Skole på byggeplass, og at Nav hopper av tiltaket?»

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:48:11]: Først en liten oppklaring. Det er ikke slik, som representanten Aspaker legger til grunn i sitt spørsmål, at det er en direkte sammenheng mellom regjeringens Ny GIV-satsing og tiltaket Skole på byggeplass.

Ny GIV ble igangsatt høsten 2010, og er satt sammen av to prosjekter som retter seg mot ungdom som er i risikozonen for å falle ut av – eller ikke å søke – videregående utdanning. Det ene prosjektet, «Overgangsprosjektet», tar sikte på en styrket innsats overfor ungdom fra 10. klasse og to år fram i tid. Det andre prosjektet, Oppfølgingsprosjektet, retter seg mot ungdom i alderen 15–21 år som er utenfor opplæring eller arbeid. Prosjektet skal gi denne gruppen unge et tilbud om et opp-

læringsløp, arbeidsmarkedstiltak eller en kombinasjon av disse.

Tiltaket Skole på byggeplass, som nå heter Praksisbasert opplæring, har eksistert lenge før regjeringens Ny GIV-satsing. Årsaken til at Nav Oslo ikke ønsker å videreføre prosjektet i 2011, er begrunnet med at kun ni av 21 personer fullførte utdanningsløpet i 2009 og 2010. Likevel var kostnadene omfattende for Nav – mer nøyaktig i overkant av 3 mill. kr i tillegg til individuelle ytelser. Frafallsprosenten er høy, og de totale kostnadene er derfor svært høye sammenlignet med andre opplæringsopplegg. Nav Oslo har med dette som bakgrunn gjort en helhetsvurdering der de prioriterte tiltaksgjennomføringer som har god plassutnyttelse, et større antall deltakere i aktivitet og mindre frafall underveis.

Målrettede tiltak er viktig, gjerne i samarbeid med byggenæringen. Samtidig må Nav hele tiden evaluere enkeltstående tiltak for å se hvordan vi kan oppnå best mulig resultater. Dette er viktig for å få til en helhetlig utforming av tiltaksordningene, en utforming som ivaretar hensynet til alle Navs brukere.

Elisabeth Aspaker (H) [11:50:12]: Jeg takker for så vidt statsråden for svaret. Men jeg blir jo litt overrasket over at man nå gjør det til et hovedpoeng at Ny GIV ikke nødvendigvis skulle kombineres med, eller ta opp i seg, Skole på byggeplass. Jeg trodde på en måte at Ny GIV handlet om et bredt sett av tiltak, hvor det er ufattelig viktig at Kunnskapsdepartementet og Arbeidsdepartementet virkelig snakker tett sammen, at man er åpen for nye initiativ, og at man simpelt hen prøver å lære av det som er gjort av tidligere innsats på feltet for at flere skal fullføre.

Så jeg har lyst til å utfordre statsråden på følgende: Hva er det som gjør at det tydeligvis har gått galt nå på slutten når det gjelder Skole på byggeplass? Sannheten er at tiltakene har vært gjennomført i en tolvårsperiode, og tilbakemeldingene tidligere har vært at dette har vært et svært vellykket prosjekt.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:51:06]: Jeg gjentar at jeg tror at dette faktisk beror på en misforståelse. Poenget er at Ny GIV er veldig viktig – det er jeg den første til å understreke – og det samarbeidet som representanten skisserer mellom arbeidsliv, utdanning og praksisplasser, som også Ny GIV bygger på, er jeg helt enig i er viktig. Men så har vi dette konkrete prosjektet, som er innenfor en type arbeidsmarkedstiltak som vi har hatt lenge, som altså viser seg ikke å være et godt prosjekt. Nav må hele tiden bruke ressursene sine på en god måte. Hvis ikke, kommer jeg til å få kritikk fra annet hold. Man har foretatt vurderinger med hensyn til det store frafallet og de store kostnadene per plass, og man har da kommet til at dette ikke er noe man vil satse på lenger, sammenliknet med andre prosjekter.

Årsakene til at en nå har hatt større frafall enn tidligere, kan være mange, men en av årsakene er at man har med en veldig vanskelig, marginal, gruppe ungdom å gjøre, som man ikke i tilstrekkelig grad – det gjelder vel

både prosjektarrangørene og Nav – har klart å motivere til å gjennomføre prosjektet.

Elisabeth Aspaker (H) [11:52:14]: Dette er helt sikkert en vanskelig gruppe. Dette er en gruppe man har fanget opp, kanskje ikke i det øyeblikket de falt ut av videregående skole, men etter at de hadde gått der noen år. Alderen på disse varierer jo litt. Men årsaken til at mange av disse folkene faller ut av videregående skole, er at de får tilbud om et tredje påbyggingsår i stedet for en lærlingplass, fordi det ikke har vært nok lærlingplasser å oppdrive.

Så hvis man nå ikke skal videreføre Skole på byggeplass, vil da statsråden ta initiativ til at staten i større grad stiller opp og bidrar til at man får lærlingplasser, eventuelt ser på andre tiltak som motiverer både byggenæringen og andre til å stille med flere lærlingplasser? For det er vel kanskje det viktigste tiltaket man kan sette inn for at flere skal fullføre innenfor tradisjonelle yrkesfag.

Statsråd Hanne Inger Bjurstrøm [11:53:06]: Ja, nå mener jeg at vi begynner å diskutere noe som har framtiden foran seg, fordi at å diskutere et prosjekt hvor man har et stort frafall, synes jeg ikke er et poeng i seg selv. Men å diskutere hvordan vi kan sørge for at vi kan nå denne ungdomsgruppen best, er jeg helt enig i er viktig. Ny GIV er en av de tingene, og også samarbeidet mellom Nav, skole, utdanning og arbeidsplasser er det. Kunnskapsministeren og regjeringen jobber også nå tett med å få på plass flere lærlingplasser.

En av grunnene til at man også faktisk mente at dette prosjektet som vi snakker om her, kanskje var et prosjekt man ikke skulle forfølge, var at det nettopp kunne være i konkurranse med lærlingplasser. Når man da så et så stort frafall, mente man at det ikke var en riktig vei å gå. Men jeg støtter fullt og helt ambisjonene til representanten. Jeg mener at det å si at det er dette prosjektet som skulle vært videreført i så henseende, ville være en dårlig utnyttelse av offentlighetens og skattebetalernes penger.

Spørsmål 3

Arne Sortevik (FrP) [11:54:17]: «Den siste tiden har det vært fokus på mangler ved nye veier. Nybygget E18 er som berg- og dalbane etter en vinter. Nye europaveier bygges uten midtrekkverk. På E6 bygges vei med midtrekkverk og tunnel uten. Samme tunnel er underdimensjonert i forhold til trafikk og trafikkvekst, og må om noen år suppleres med et nytt tunnellop. Nye veiprojekt – kvalitet, trafikkmessig dimensjonering og trafiksikringstiltak – må åpenbart behandles grundigere og informasjonen forbedres.

Hvordan vil statsråden sikre dette?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:55:00]: Lat meg først visa til det svaret som eg gav på representanten Sortevik sitt spørsmål nr. 903 i februar 2011. Det går fram der at eg har gjeve Statens vegvesen i oppdrag å sjå

nærare på dagens krav om minste trafikkmengd på 8 000 køyretøy i døgeret i dimensjoneringsåret for etablering av midtrekkverk på nye vegar. Eg har òg bede Vegdirektoratet om å vurdere å opna for større fleksibilitet for oppsetting av midtrekkverk på eksisterande veg, slik at det blir lagt større vekt på dagens ulukkessituasjon enn i dag.

Telehiv og tunnelstandard var tema i den munnlege spørjetimen 30. mars 2011. Eg viser til det som vart sagt i den samanhengen. Telehiv på nye vegar skal ikkje oppstå. Det er uakseptabelt. Spørsmålet om eitt eller to løp i Øyer–Tretten-tunnelen vart grundig vurdert i transport- og kommunikasjonskomiteen si behandling av saka våren 2009, bl.a. gjennom fleire spørsmål. I innstillinga var det ingen parti som hadde forslag som gjekk på at det skulle byggjast to løp, og Stortinget slutta seg til den løysinga som no er under bygging.

På side 79 i budsjettproposisjonen for inneverande år, altså Prop. 1 S for 2010–2011, blir det dessutan gjort nærare greie for praktisering av krava i tunnelsikkerheitsforskrifta.

Lat meg elles minna om at alle nye vegprosjekt med kostnadsoverslag over 200 mill. kr blir lagde fram for Stortinget for avgjerd gjennom dei årlege statsbudsjetta. I tillegg blir alle bompengeprojekt lagde fram for Stortinget. Både i budsjettproposisjonane og bompengeproposisjonane blir det gjeve ein nærare omtale av prosjekta, der det bl.a. blir gjort greie for trafikkmengder og val av vegstandard.

I praksis inneber dette at alle større vegprosjekt blir lagde fram for Stortinget for behandling før anleggsstart. For dei største prosjekta blir det i tillegg gjennomført ekstern kvalitetssikring, såkalla KS2, før prosjekta blir lagde fram for Stortinget. Fram til i dag har alle prosjekt med kostnadsoverslag, altså styringsramme, over 500 mill. kr vore gjennom KS2. Denne grensa er no auka til 750 mill. kr.

Etter mitt syn blir det gjennomført ei grundig behandling av nye vegprosjekt med god informasjon til Stortinget. Eg kan difor ikkje sjå at det er behov for å gjennomføra tiltak som kan auka planleggingstida ytterlegare.

Arne Sortevik (FrP) [11:57:41]: Takk for svaret. Den første delen er bra. Hvis vi kan få en mindre rigid praktisering av regelverket knyttet til trafikkmengde slik at vi får sikre veier, så er det bra.

Den andre delen – om vi får god informasjon i sakene som kommer til Stortinget – er jeg mer tvilende til. Vi har to europaveiproposisjoner i forbindelse med bompengebrauk: Prop. 57 S for 2010–2011, E39, og Prop. 53 S for 2010–2011, E6. Der er det lite og ingenting sagt om trafikksikringstiltak som er vurdert, og som skal gjennomføres. Det er faktisk ikke omtalt hvilken type vei som bygges – det gjelder Prop. 53 S – hvilken trafikk veien bygges for, og hvilke trafikksikringstiltak som skal gjennomføres. Det er først etter spørsmål under saksbehandling i komiteen vi får rede på dette og får fullstendige opplysninger om hva som gjøres og, ikke minst, hva som ikke gjøres. Mener statsråden dette er tilfredsstillende informasjon?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:58:47]: Lat meg fyrst seia når det gjeld større fleksibilitet: Der ventar eg svar frå Vegdirektoratet i løpet av våren – berre så det er sagt at det ikkje er noko som er pakka vekk for lang tid.

Så til den andre delen, som gjeld E39 og E6: Eg har merka meg desse spørsmåla, og eg er for så vidt veldig fornøgd med at vi kan ha denne utvekslinga under saksbehandlinga i Stortinget – at ein kan stilla spørsmål, og at vi kan gje fyllestgjerrande svar. Det som har vore om å gjera for meg i begge dei to sakene, og det går fram av proposisjonane, har vore å sikra større trafikktryggleik, og gjera det så raskt som mogleg. I det eine tilfellet blir den gamle vegen brukt som gang- og sykkelveg, i det andre veit vi det er ein svært trafikkfarleg veg, E6, slik den er i dag ... (presidenten avbryt).

Arne Sortevik (FrP) [11:59:57]: Takk igjen for oppfølgingssvar.

Èn ting er at Stortinget og komiteen får anledning til å gå et prosjekt etter i sømmene når det er bompengefinansiering og prosjektet kommer til Stortinget, men det er jo også et spørsmål om hvordan departementets innsyn, styring og kontroll er i forhold til Vegdirektoratet. Hvor vide fullmakter har Vegdirektoratet når det gjelder bygging av nye veiprojekter? Er det klare krav til standard på nye veier, eller ble slike krav til standard faktisk fjernet fra veiforskriften i 2007, slik jeg har forstått at veietaten ønsket? Vil fravær av kvalitetskrav til nye veier bringe oss raskere og sikrere til målet om gode og sikre veier over hele landet? Er det god pengebruk at vi ikke har krav til standard på ny vei som bygges?

Det stilles store krav til trafikanter og til kjøretøy. Det må jo være rimelig at det stilles tilsvarende strenge og tydelige krav når man bygger ny vei.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:01:04]: Lat meg då fyrst seia – og eigentleg med eit smil – at eg trur at Vegdirektoratet, kanskje spesielt i den saka som gjeld E6 vest for Alta, vil kunna dokumentera at kontakten med departementet har vore svært tett for på den eine sida å halda den framdrifta som var venta, og på den andre sida å få lagt inn det som skal sikra at ei god sak blir lagd fram for Stortinget.

Vinteren har fare hardt med norske vegar. I lys av hendingane i vinter vil det vera naturleg å gå gjennom dei nye normalane, altså den innskjerpinga som skjedde frå 1. januar 2011, for å vurdere om det er behov for ytterlegare forbetringar. Så vil eg sjølv sagt i lys av spørsmåla om desse to vegane, E39 og E6, dei to sakene, vera veldig nøye med korleis ting blir omtalte i saker som kjem til Stortinget i framtida.

Spørsmål 4

Ingjerd Schou (H) [12:02:30]: Jeg skal få lov til å stille samferdselsministeren et spørsmål som nok også interesser presidenten:

«Når kan oppstart av resterende utbygging av E18 i Indre Østfold starte opp?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:02:44]: Som det framgår av statsbudsjettet for 2011, er det sett av statlege midlar med sikte på mogleg anleggsstart i 2011 på parsellen Melleby–Momarken på E18 i Østfold. Det går òg fram av statsbudsjettet at departementet vil leggja fram ein eigen proposisjon om utbygging og finansiering av E18 på denne strekninga så snart det ligg føre tilstrekkelege avklaringar.

Samferdselsdepartementet er i gang med å førebu ein slik proposisjon. Eg vil understreka at dette er høgt prioritert, og at ein proposisjon vil bli lagd fram så snart det er praktisk mogleg.

Ingjerd Schou (H) [12:03:27]: Takk for svaret. Det er intet som vil glede meg mer enn om oppstart og vidare utbygging av E18 kan skje, og det tror jeg nok også vil glede statsråden.

Ifølge Smaalenene, som er lokalavisen for dette området i Østfold, sier Statens vegvesen at de kan lyse ut anbudene på denne strekningen som statsråden nevner, Melleby–Momarken, så snart som mulig, men det er helt avhengig av at det kommer som en sak til Stortinget, og at vedtak blir fattet før 1. juni, slik at vi ikke får en utsettelse av oppstart til neste år.

Dette er jo en vei som er hovedtraseen til og fra Europa. Det er en stamvei, og statsråden sa at selv om det nå ble anleggsstopp i utbyggingen – altså i forhold til åpningen 23. november – ville det kunne komme i gang allerede nå i sommer.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:04:31]: Som eg understreka, arbeidet er høgt prioritert. Eg har merka meg at Statens vegvesen sine ulike prosjektleiarar er gode pådrivarar på lokalt hald for å få prosjekta vidare. Det er bra.

Denne saka er varsla å koma til Stortinget i mai. Arbeidet er på mange måtar krevjande – eg vil då koma tilbake til det forhåpentlegvis i neste minutt. Eg har så langt ikkje varsla Stortinget om at det er behov for å endra tidsplanen, men lat meg understreka at ein proposisjon om strekningen E18 mellom Melleby og Momarken vil måtta drøfta meir enn utbygging og finansiering av akkurat denne parsellen. Her er òg andre spørsmål som må vurderast. Difor tek dette arbeidet noka tid.

Ingjerd Schou (H) [12:05:39]: Det som gjør meg urolig, er statsrådens svar i forhold til mulig oppstart i 2011, og at det nå kommer inn andre forhold. Meg bekjent skulle plandokumentene være klare, og statsråden sa altså 23. november at det ville bli en pause i byggingen, men at det skulle skje oppstart nå i 2011. Det er klart at både næringsliv og personreisende nå opplever at det nok en gang er skapt usikkerhet om oppstart av bygging av den resterende traseen. Og jeg må jo si at jeg skulle ønske statsråden var mer velvillig til også å åpne for utbygginger over lengre strekk, slik at vi ikke bare behandler og finansierer

7–8 km hver gang vi skal få en hovedtrasé og en stamvei til og fra Europa ferdig.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:06:38]: Eg besøkte i går Minnesund–Dal. Dette er no eitt av fleire eksempel på at lengre strekningar blir utbygde. Der er det snakk om 19 km, med ei utbygging på to år. Eg ynskjer fleire slike prosjekt.

Når det gjeld Melleby–Momarken, er eg oppteken av å få så rask oppstart som mogleg. Det er ingen grunn til å så tvil om det, heller ikkje er det grunn til uro. Eg må berre seia at verknadene av eit endra opplegg for innkrevjing av bompengar på heile E18 i Østfold er eitt spørsmål – det handlar då både om å drøfta trafikkgrunnlaget og bompenginntektene – men det vil òg vera viktig i denne proposisjonen å gjera ein omtale av val av standard på heile E18 i Østfold nettopp fordi, som representanten seier, dette er ein veg inn og ut av resten av Europa. Det er viktig for meg at sentrale sider av saka blir gjevne ei så god behandling som mogleg i ein proposisjon som eg altså har varsla kjem til Stortinget i mai.

Spørsmål 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Bent Høie til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Sonja Irene Sjøli.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:08:06]: Jeg vil gjerne stille et spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Jeg viser til at Helse Sør-Øst nå har inngått en avtale med Feiringklinikken om ablasjonsbehandling. Feiringklinikken er offentlig godkjent sykehus, og det er fritt sykehusvalg i Norge.

Betyr dette at pasienter fra andre helseregioner også kan søke seg til dette tilbudet, og at det blir gjort tilgjengelig på frittsykehusvalg.no?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:08:39]: Alle pasienter som blir henvist til spesialisthelsetjenesten, har rett til å velge sykehus. Det følger av pasientrettighetsloven. Retten gjelder alle offentlige sykehus samt private sykehus som har inngått avtale med et regionalt helseforetak som gir pasienten en slik valgrett.

Som representanten viser til, har Helse Sør-Øst inngått avtale med Feiringklinikken om ablasjonsbehandling. Avtalen er begrenset til 200 slike behandlinger i 2011 ifølge Helse Sør-Østs vurdering av sitt ansvar for å sørge for tilstrekkelig kapasitet. Det er viktig å understreke at pasientenes rett til fritt sykehusvalg er begrenset av det volum som ligger i avtalen. Dersom den private leverandøren kun har avtale med ett regionalt helseforetak, slik det er for Feiringklinikken, har likevel pasienter rett til å velge seg dit som del av det frie sykehusvalget. Det betyr at pasienter som har behov for ablasjonsbehandling, kan velge Feiringklinikken, uavhengig av hvilken region de bor i. Jeg legger imidlertid til grunn at de andre regionale helseforetakene gjør tilsvarende vurdering av be-

hovet for ablasjonsbehandling og sørger for tilstrekkelig kapasitet.

Det er Helsedirektoratet som drifter informasjonstjenesten Fritt sykehusvalg. Tilbudet om ablasjonsbehandling er foreløpig ikke publisert på disse nettsidene. Helsedirektoratet vil presentere ventetidstall for dette tilbudet på nettsiden så snart som mulig.

Som kjent er kapasiteten for ablasjonsbehandling for lav i Norge. Derfor ba departementet i juni 2010 om at kapasiteten måtte bygges opp. Det tar tid å bygge opp dette tilbudet. Det må investeres i dyrt medisinsk utstyr, samtidig som det tar tid å trene opp hjertespesialister i ablasjonsmetoden.

Helsedirektoratet har vært tydelig på at pasienter med behov for ablasjonsbehandling ikke skal vente lenger enn seks måneder. Vi påla derfor regionale helseforetak i oktober 2010 å sørge for at pasienter som har krav på slik behandling, tilbys dette i egen regi eller gjennom avtaler med private institusjoner som har et slikt tilbud, det være seg i Norge eller i utlandet.

Jeg er opptatt av at disse pasientene får et behandlingstilbud i tråd med nasjonale anbefalinger. I årets oppdragsdokument har vi bedt om en særskilt rapportering om dette arbeidet innen første tertial 2011.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:11:07]: Jeg er glad for at statsråden nå bekrefter at pasienter har rett til å velge Feiringklinikken som en del av det frie sykehusvalget, selv om hun sier at det må skje gjennom avtaler med helseforetak i egen regi eller gjennom avtale med private institusjoner. Statsråden er også enig i at det er behov for atskillig større kapasitet, og Feiringklinikken har større kapasitet. De opererer jo bare annenhver uke. De kan altså doble sin kapasitet, noe som vil bidra til å redusere ventelistene betydelig for hjerteflimmerpasientene.

Hva vil statsråden, helt konkret, gjøre i forhold til de regionale helseforetakene for å sørge for at denne kapasiteten blir utnyttet? De tar jo ikke noe helsepersonell fra det offentlige i Norge, de bruker jo utenlandske spesialister.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:12:17]: Jeg har vært opptatt av at denne gruppen pasienter skulle få behandling. Derfor ba jeg helseforetakene i juni i fjor om å vurdere kapasiteten sin. Den ble beregnet til at vi trengte ca. 1 400 behandlinger i Norge i året. I oktober påla jeg de regionale helseforetakene å bygge opp denne kapasiteten, eller, dersom de ikke kunne gi pasienter behandling innen seks måneder, som var den vurderte maksimalfristen – det kan hende at noen må ha behandling tidligere enn det – skulle man kjøpe denne kapasiteten enten ved private klinikker i Norge eller i utlandet.

Så vidt jeg kjenner til, er det bare Feiringklinikken som har bygd opp dette tilbudet utenom de offentlige sykehuse. Jeg må si at jeg forutsetter nå at de regionale helseforetakene følger dette opp. Dette er imidlertid en sak som er viktig for meg. Derfor kommer jeg selvfølgelig til å følge den nøye.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:13:25]: Jeg er jo glad for at statsråden sier at hun «forutsetter», men det har vi jo hørt ganske mange ganger i de siste årene når jeg har tatt opp situasjonen for denne pasientgruppen. Men avtalen med Feiringklinikken kan altså fordobles hvis det er vilje til det, slik at Feiringklinikken ikke blir sett på som en konkurrent til det offentlige tilbudet.

Jeg forventer nå at det tas kontakt fra de andre regionale helseforetakene også, slik at den kapasiteten som er ved Feiringklinikken, blir utnyttet. Det er flere tusen som står i kø, som er sykmeldt, som er uføre, som kunne komme tilbake i jobb hvis de får behandling i tide.

Så har jo helseministeren innført en såkalt behandlingsgaranti. Spørsmålet mitt er om denne behandlingsgarantien på seks måneder også gjelder for de hjerteflimmerpasientene som står på venteliste, eller om det bare gjelder nye pasienter.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [12:14:33]: Vi har bedt om at denne ventelisten blir gått gjennom. Det tar selvfølgelig noe tid, men samtidig har vi vært veldig tydelige på at seks måneder er den maksimale tiden noen skal vente. Jeg tror jeg kan si med stor tyngde at jeg er like opptatt som representanten Sjøli av at vi skal lykkes med dette tilbudet, for jeg er også klar over at det her dreier seg om mange mennesker i sin beste alder som kan komme tilbake til et vanlig liv, dersom de får denne behandlingen. Derfor er det viktig.

Nå holder altså alle de regionale helseforetakene på med å bygge opp sin kapasitet. Feiringklinikken er et veldig godt supplement, som Helse Sør-Øst nå benytter seg av fordi de har hatt for lav kapasitet – og det tar tid å bygge opp – og som selvfølgelig også de andre må vurdere dersom de ikke kan dekke det behovet de har i sin egen region.

Presidenten: Spørsmålene 6–9 er besvart tidligere.

Spørsmål 10

Torgeir Trældal (FrP) [12:15:44]: «I 2009 hadde gårdbrukerne i gjennomsnitt 136 000 kr i næringsinntekt fra jordbruk, 11 000 kr mindre enn året før. 28 pst. av gårdbrukere var uten positiv jordbruksinntekt, mens 8 pst. hadde jordbruksinntekt på 400 000 kr eller mer.

Hva vil statsråden gjøre for at norske bønder skal oppnå et bedre driftsresultat?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:16:10]: Grunnet for representanten Trældals spørsmål er, så vidt jeg kan se, hentet fra Statistisk sentralbyrås statistikk over næringsinntekt. Jeg har nylig besvart et liknende skriftlig spørsmål med grunnlag i den samme statistikken. Det ble stilt av stortingsrepresentant Per Roar Bredvold, også han fra Fremskrittspartiet. Jeg viser til mitt skriftlige svar på dette.

Jordbruksbedriftene som inngår i SSB-statistikken, omfatter alle med næringsinntekt fra jordbruk. Disse varierer mye i størrelse og produksjon. Her inngår alt fra hobby-

preget produksjon til bedrifter med millionomsetning. Dette er den viktigste årsaken til variasjonen i næringsinntekt fra jordbruk for ulike brukstyper. Som jeg også sier i mitt skriftlige svar til representanten Bredvold, er skattedata ikke særlig godt egnet til å måle lønnsomhet hos næringsdrivende. Enkeltpersonforetak i jordbruket kan f.eks. dele inntekten mellom ektefeller. Nivået er også muligens påvirket av andre skattemessige tilpasninger.

At gjennomsnittlig jordbruksinntekt gikk ned med 11 000 kr fra 2008 til 2009, skyldes bl.a. vanskelige innhøstingsforhold for kornproduksjon som resulterte i lave avlinger.

I mitt skriftlige svar til representanten Bredvold forklarer jeg også at det materialet Budsjettnemnda for jordbruket lager om inntektsutviklingen i jordbruket, er bedre egnet til å vurdere resultatene av politikken enn skattedata. Jeg kunne presentert mange tall som viser at inntektene i jordbruket har fått et løft under denne regjeringen. For sammenligningens skyld skal jeg bare vise til at vederlag til arbeid og egenkapital i jordbrukets totalregnskap, der bl.a. avlingstallene er normalisert utjevnet, gikk opp med 25 400 kr, eller 13,4 pst. fra 2008 til 2009.

Ett av de viktigste prosjektene for denne regjeringen har vært å sikre nasjonal matproduksjon, og kulturlandskapet, gjennom et robust og bærekraftig norsk landbruk. Et tilfredsstillende inntektsnivå og en trygghet for inntektsutvikling er viktige forutsetninger for å oppnå dette. Her kan regjeringen vise til gode resultater så langt, og det er min ambisjon at vi skal oppnå mer. Det er litt forunderlig å oppleve at nettopp Fremskrittspartiets representanter synes å ha slik bekymring for inntektene i jordbruket. Så seint som i budsjettet for 2011 foreslo Fremskrittspartiet å kutte jordbruksavtalen med 7,7 mrd. kr. Det innebærer et kutt i vederlag til arbeid og egenkapital for jordbruket på ca. 140 000 kr per årsverk på ett enkelt år.

I regjeringsplattformen sier regjeringen at vi skal videreutvikle innteks- og velferdspolitikken i landbruket. Vi har levert betydelig på dette området hvert år, men jeg skulle gjerne oppnådd enda bedre resultater. Bønder er selvstendig næringsdrivende som tilpasser seg innenfor de politiske rammene de blir gitt. Her skal denne regjeringen fortsette det arbeidet som vi har påbegynt for bedre måloppnåelse innenfor landbrukspolitikken.

Torgeir Trældal (FrP) [12:19:02]: Jeg registrerer at statsråden mener at det ikke står så galt til med inntektene i norsk landbruk. Det regner jeg med at vi får se når landbruksforhandlingene kommer. Jeg registrerer også at man sier at en av grunnene til variasjonen i næringsinntektene er at store deler av brukene er hobbybruk. Det forstår jeg for så vidt greit når man ser av SSBs tall at man bare har 13–14 pst. som er definert som heltidsbruk. Man driver altså, som statsråden sier, landbruket på hobbybasis.

Da blir spørsmålet mitt: Siden man driver det på hobbybasis, er det derfor det legges ned tre bruk per dag syv dager i uken?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:19:52]: Det er viktig å være klar over at statistikk og statistisk grunnlag er basi-

sen for analyser videre framover. Det er Budsjettnemnda for jordbruket sine analyser vi bruker når det gjelder å definere inntektene. Det er også organisasjonene enige om.

Når det gjelder utviklingstrekk i næringen, tror jeg vi skal ta med oss at teknologisk utvikling, kommunikasjon og alle ulike samfunnsmessige og organisasjonsmessige endringer påvirker arbeidskraftsintensiteten i jordbruket og dermed også gjennomsnittsinntekten, gjennomsnittlig vederlag til arbeid og kapital. Det er slik at vi har behov for å øke inntektene i jordbruket, og de økningene må skje både gjennom markedsuttak og gjennom budsjettmidler. Her er det slik at Fremskrittspartiet er det partiet som ikke ønsker å bruke budsjettmidler til næringen i noe særlig omfang, og det vil bidra til reduserte inntekter for landbrukets deltakere.

Torgeir Trældal (FrP) [12:20:55]: Det er ikke riktig å si at Fremskrittspartiet vil kutte. Vi vil gjøre det på en annen måte. Med all respekt: Så lenge Brekk har styrt, nemlig i to perioder, har det aldri vært nedlagt flere bruk. Så det er jo et bevis på at politikken til Brekk har spilt fallitt overfor både bønder, det norske folk og resten av Europa.

Jeg har et spørsmål til Brekk. I gårsdagens Nationen kan vi lese at grensehandelen nå har nådd 20 mrd. kr. Da blir mitt spørsmål: Når man har en grensehandel som er oppe i 20 mrd. kr, og folk rømmer over grensen fordi vi har verdens dyreste melk og verdens dyreste ost – alt innen landbruksprodukter – hvordan vil statsråden nå, inn mot landbruksoppgjøret, ta med seg at han har en sånn gedigen handelslekkasje? Hva vil Brekk gjøre for å stoppe handelslekkasjen?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:21:51]: Først har jeg lyst til å understreke at det ikke er riktig som representanten Trældal sier, at Fremskrittspartiet ikke foreslår kutt. Hvert år, og jeg har vært på Stortinget siden 2005, har Fremskrittspartiet foreslått betydelige kutt i jordbruksavtalen gjennom sine årlige budsjettforordninger. Det er ikke slik at de bare ønsker å gjøre ting på en annen måte.

Når det gjelder grensehandelen, er den avhengig av mange ulike hensyn. Grensehandelen utvikles bl.a. også gjennom at vi har et høyere kostnadsnivå i Norge. Vi har behov for å gi vederlag til dem som produserer på et annet nivå. Det fører til økte priser. Samtidig er det også slik at avgiftsnivået i Norge på basis av politiske veivalg er høyere. Det gir høyere nominelle priser. Og samtidig ligger prisnivået på mat i Norge på noe av det laveste relativt sett, i forhold til inntektene til folk flest i dette landet. Vi bruker om lag 10–11 pst. av inntekten vår til mat. For 20–30 år siden var den andel av inntekten som ble brukt til mat, tre–fire ganger så høy.

Spørsmål 11

Per Roar Bredvold (FrP) [12:23:12]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til landbruks- og matministeren: «Mattilsynet vurderer å gi 400 sauebønder beitenekt

for beitesesongen 2012 dersom tapstallene for 2011 ikke går ned.

Synes statsråden det er riktig å ta beiteretten fra bønder som har sin inntekt enten helt eller delvis fra denne næringen, på grunn av for høye tapstall som følge av dagens rovdyrpolitikk?»

Statsråd Lars Peder Brekk [12:23:46]: Mange dyr dør på beite, av ulike årsaker, og det er viktig å se på tiltak for å redusere lidelsen for dyr i denne sammenheng. I enkelte områder er tapene så store at Mattilsynet vurderer det som uforsvarlig i forhold til dyrevelferden. Årsakene til tapene er mange, men det er riktig som representanten Bredvold understreker, at rovdyr står for en stor del av disse. Men det må også understrekes at sykdom, skader og andre årsaker er med på å gjøre tapene så høye som de er.

Det er positivt at Mattilsynet har oppmerksomhet på dyrevelferd for dyr på beite. Jeg har tillit til at Mattilsynet utøver det nødvendige tilsynet og vurderer tilpassede tiltak i det enkelte tilfellet. Slik jeg oppfatter det, er Mattilsynet primært opptatt av at de som har høye tap, må forsøke å finne ut hva som kan gjøres for å få tapstallene ned, i tett dialog med berørte parter.

Jeg vil understreke at Mattilsynet ikke har gjort vedtak om beitenekt. Jeg mener likevel det var uklokt av Mattilsynet å rasle med det sterkeste virkemiddelet vi har, nemlig beitenekt, før det er gjort en grundig vurdering i de enkelte konkrete sakene.

Daværende landbruks- og matminister og daværende miljøvernminister sendte den 28. juli 2006 et brev til de offentlige instansene som har ansvar for rovdyrforvaltningen. I dette brevet er det presisert hvordan myndighetenes oppgaver skal håndteres når det gjelder å utrede tapsårsaker og foreslå relevante tiltak som kan bedre situasjonen for dyr på beite i forbindelse med rovdyrfare. Der står det:

«Mattilsynet og fylkesmennene må i områder med stor fare for rovdyrangrep arbeide for at det blir satt i verk effektive forebyggende tiltak. Dyreeier, fylkesmann, kommune og Mattilsynet må sørge for at det blir funnet praktiske løsninger som kan hindre dyretragedier og som er akseptable for alle parter. Beitenekt skal være siste utvei etter at andre alternativer er vurdert.» Videre sies det i brevet:

«Mattilsynet må derfor så raskt som mulig ta kontakt med fylkesmannen for å finne praktiske løsninger når en dyrevernsak er i ferd med å utvikle seg. Det er viktig at det er bred enighet om de løsninger som velges før Mattilsynet fatter et eventuelt vedtak. Utgifterne til slike tiltak skal så langt det er mulig prioriteres innenfor budsjettet til forebyggende tiltak i de enkelte fylker. Det forutsettes også at fylkesmannen fatter raske vedtak om kompensasjon, slik at tiltakene kan settes i verk.»

Jeg understreker altså at beitenekt er et svært inngripende tiltak, som skal være siste utvei, etter at alle andre alternativer er vurdert.

Dersom forbud mot bruk av et aktuelt beiteområde vurderes som et forholdsmessig tiltak, antar departementet at

vedtaket normalt må tidsavgrenses til den eller de delene av beitesesongen hvor det er grunn til å tro at faren er mest akutt.

Jeg forutsetter også at dersom Mattilsynet vurderer å pålegge beiterestriksjoner, vil vedtakene fattes innen rammene av gjeldende lov og de føringer som er lagt i rettspraksis, herunder Høyesteretts dom i Rendalen-saken.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:26:41]: Jeg takker statsråden for svaret, som jeg tolker som et positivt svar. Jeg tror at statsråden og jeg er enige om at det var lite klokt av Mattilsynet å sende ut dette varselet, og vi er også enige om at dyrevelferd er viktig, og kanskje viktigst. Men de som har fått og vil få dette brevet, hevder at de skadene de har hatt, skyldes rovdyr og at antall rovdyr har vært såpass høyt, og f.eks. både for jerv og gaupe er jo tallet høyere enn det skal være, altså når det gjelder hvor mange dyr vi skal ha.

Og så dette med beiterett: Det er ikke bare bare å frata beiterett heller, for det er en lov om dette. Det vet sikkert statsråden også, at det er paragrafer som sier at man har beiterett. En beiterett er verdifull, og den er viktig for ganske mange små og middels store gårdsbruk når det gjelder å ha bufe.

Statsråd Lars Peder Brekk [12:27:45]: Jeg er enig i at tapet av beitedyr til rovvilt og konfliktnivået mellom rovvilt og beiteinteresser er for høyt, noe som også understrekes av representanten Bredvold. Derfor har regjeringen i regjeringserklæringen, Soria Moria II, varslet en rekke tiltak for å redusere konfliktene. Regjeringen har også startet en prosess overfor Stortinget med sikte på å fastsette nye bestandsmål for ulv og bjørn, og vårt mål er at det skal bli lettere å ivareta en todelt målsetting, med både levedyktige rovviltstammer og beitedrift i utmark. Nå ligger mye av mulighetene til å få til et bredt forlik på rovdyrrområdet, til Stortinget. Jeg er opptatt av at Stortinget skal følge opp det ansvaret, og jeg er opptatt av at vi skal finne gode løsninger i balanse mellom ulike holdninger og i balanse mellom ulike partier.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:28:39]: Jeg takker statsråden for svaret. For dem som får beitenekt, er dette veldig alvorlig. For ganske mange små og middels store bruk er inntekten man får fra bufe, viktig, og kanskje den viktigste grunnen til at man har en gård. Det vil også ha betydning for kulturlandskapet, og vi vil heller ikke få et så allsidig landbruk rundt omkring i Norge som vi har i dag hvis bufe blir borte. Og der vi har bufe, er jo ofte på steder der det ellers er forholdsvis marginale inntektsmuligheter for en bonde. Mange gårder har beiterett, og det er som sagt ikke bare bare å ta fra noen den.

Så spørsmålet mitt avslutningsvis er: Hva vil statsråden, konkret og veldig raskt, gjøre for å berolige de ca. 400 som enten har fått eller får et brev fra Mattilsynet om at de vil miste beiteretten for 2012 hvis ikke tapstallene går ned for 2011?

Statsråd Lars Peder Brekk [12:29:48]: Som jeg understreket i mitt innledningsinnlegg, er jeg i stor grad enig i de beskrivelser som representanten Bredvold gir av de utfordringer en har i beitebruket, spesielt i forhold til rovvilt. Det er det tatt tak i overfor Stortinget, gjennom ønsket om å stimulere til et bredt forlik på rovviltssiden, noe som skal sikre den todelte målsettingen om levedyktige rovviltstammer og beitedrift i utmark.

Jeg har understreket at beitenekt er og skal være – i henhold til lover og regler og rettspraksis – det siste inngrepene tiltak. Jeg har understreket overfor Mattilsynet at her skal en prøve ut andre tiltak, andre virkemidler først, før en eventuelt må gå til det tiltaket.

Det er en svært alvorlig situasjon dersom en er nødt til å frata noen muligheten til å drive beite, og jeg ønsker også å unngå det.

Spørsmål 12

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jenny Klinge til fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren, er overført til næringsministeren som rette vedkommende.

Jenny Klinge (Sp) [12:31:15]: Først til spørsmålet:

«To ganger årleg stiller vi klokka éin time til anten vintertid eller sommertid. Fleire som forskar på søvnrytme og samanhangen mellom denne og helsa, meiner vi bør gå over til sommertid heile året. Dette vil ha positiv effekt både for folk og fe – all den tid også rytmen til mjølkekyrne blir skipla. At reglane om sommertid og vintertid er bestemte i eit EU-direktiv, har vorte nytta som argument mot å innføre sommertid heile året.

Kva handlingsrom har Noreg dersom det er fleirtal i Stortinget for å endre regelverket her til lands?»

Statsråd Trond Giske [12:31:55]: Sommertiden har vært innført, avskaffet og gjeninnført flere ganger i Norge. Den ble første gang innført i 1916. Nå har Norge hatt sommertid hvert år siden 1980.

En viktig begrunnelse for innføring av sommertid var behovet for å spare energi. Energisparing har nok hatt mindre betydning i den industrialiserte verden i senere tid, men andre positive effekter ved å få en ekstra time dagslys har gjort at stadig flere land har innført sommertid. De fleste land i Europa skifter nå til sommertid på samme tidspunkt.

I 1980 hadde alle EU-land sommertid, men med forskjellige start- og sluttidspunkter. For å rydde opp i den forvirringen dette kunne skape, og minske de administrative kostnadene innførte derfor EU sin første regulering av sommertid i 1981. I EU-direktiv 2000/84/EF angis start og slutt for sommertid. Direktivet slår fast at kommisjonen hvert femte år skal offentliggjøre sommertids start og slutt for de kommende fem år. I mars 2006 offentliggjorde kommisjonen i en meddelelse datoene for sommertid fram til og med 2011. Norge følger den samme praksisen som

resten av Europa når det gjelder start- og sluttidspunktet for sommertid.

Bruk av sommertid reguleres i forskrift av 14. desember 2007 nr. 1420 om sommertid. Forskrift om sommertid implementerer direktiv 2000/84/EF om bestemmelser om sommertid. Dette direktivet har, etter det jeg får opplyst, ikke åpning for nasjonale tilpasninger, og direktivet er tatt inn i EØS-avtalen.

Jenny Klinge (Sp) [12:33:31]: Eg takkar for svaret frå statsråden.

Eg er heilt einig i at sommertid er positivt, at ein får ein ekstra time med lys. Men eg vil snu på det: I staden for at ein innfører vintertid heile året, ønskjer eg sommertid heile året. Då får ein også ein time ekstra lys på ettermiddagen om vinteren.

Eg har lyst til å spørje statsråden om han deler oppfatninga mi. Eg har sjekka at det ved seriøs forskning er dokumentert at det har konsekvensar for helsa for ein del grupper at klokka blir stilt to gonger årleg. Då vil eg nemne stikkorda søvnrytme, stress- og irritasjonsmoment, og ikkje minst det at nokre har viktige medisinar som dei må ta til fast tid.

Eg vil også nemne at Island har same tid sommar og vinter, sjølv om Island er EØS-medlem. Eg ønskjer ein kommentar til akkurat det.

Statsråd Trond Giske [12:34:25]: Vi har ikke vurdert i regjeringen å ha sommertid hele året. Jeg skulle gjerne hatt sommer hele året, vel å merke, men sommertid hele året har vi ikke vurdert. Vi har vurdert det slik at EU-landene som er våre viktigste handelspartnere, og selvsagt også geografiske naboer – Sverige, Finland og Danmark – er land som vi reiser til ofte, som vi har mye kontakt med, og som det er praktisk å ha den samme ordningen som, når det gjelder sommer- og vintertid – dette for å unngå unødvendig forvirring med ulik tid og ikke minst med hensyn til de administrative kostnadene. Vi har derfor ikke på bordet noen konkrete planer om å ta ordningen med sommertid opp til ny vurdering.

På Island er det, etter det jeg erfarer, sommertid hele året. Hvorfor de har fått en egen bestemmelse for det, kjenner jeg ikke til. Det kan i så fall undersøkes nærmere om det gis åpning for dette. Men vi har ingen planer om å innføre det her til lands.

Jenny Klinge (Sp) [12:35:28]: Takk igjen for svaret. Eg set pris på at statsråden seier han kan sjekke det med Island. Det trur eg kan vere fornuftig. Eg vil også nemne at Russland er ein viktig handelspartner for Noreg, og frå og med i år har dei også sommertid heile året.

Eg ser på statsråd Giske som ein utmerkt representant for EU-motstandarane. Giske har ved mange anledningar understreka at Noreg kan påverke EU, også om vi ikkje blir meir enn EØS-medlemmer. Det er noko eg er heilt einig i. Eg går ut frå at storparten av – ikkje berre norske borgarar, men også EU-borgarar – kunne tenkt seg same tida heile året, fortrinnsvis sommertid.

Derfor vil eg igjen spørje statsråden om han vil ta ini-

tiativ overfor relevante organ i EU til at spørsmålet i alle fall blir skikkeleg vurdert, og til at saka eventuelt blir teken opp.

Statsråd Trond Giske [12:36:21]: Jeg skal definitivt bringe på det rene hva som er grunnlaget for at Island har en annen ordning enn oss andre. Nå er jo den geografiske nærheten for Island til sine naboer litt annerledes enn den er f.eks. mellom Norge og Sverige. Så når det gjelder alt fra togruter, bussruter, kontortider og grensehandel og mange andre ting, kan det nok være litt mer hensiktsmessig for oss å ha samme endring på sommer- og vintertid som f.eks. Sverige enn det Island vil ha til sine naboer.

Så vi tenker at i tillegg til det med dagslys om sommeren og energisparing er det med å følge våre naboland og

å redusere til et minimum de administrative kostnadene rundt det å forvalte hva klokka er, en lur tilnæringsmåte.

Presidenten: Dermed er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

Sak nr. 3 [12:37:21]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.38.
